

Kinnitatud:
12.06.2013.
Madis Ütt
Radiant OÜ juhataja

Radiant OÜ,
registrikood 1192957,
Soola 1A, Tartu 51013

B-kategooria mootorsõiduki juhi ettevalmistamise õppekava

Algastme koolitus			
Teoriaõpe		Sõiduõpe	
Moodul 1	Õppetunde	Moodul 1	Sõidutunde
Ülevaade õppetöö korraldusest ja eesmärkidest.	10	Juhi tööasend ja turvavarustus.	1
Iseseisvaks õppimiseks juhendamine.		Sõiduki käsitlemine.	3
Liiklus kui süsteem.			
Ohutu liiklemise põhimõtted.			
Teiste liiklejatega arvestamine.			
Sõiduki turvalisus.			
Inimene sõidukijuhina			
Moodul 2	10	Moodul 2	
Sõidu alustamine ja sõiduki asukoht sõites.		Sõiduki juhtimine vähese liiklusega teedel.	4
Sõidujärjekord sõites.		Sõiduki juhtimine erinevates liiklussituatsioonides	8
Sõidu eripära, asulavälisel teel, kiirteel ja tunnelis.			
Sõiduki peatumine ja sõidu lõpetamine.			
Käitumine liiklusõnnetuse korral.			
Moodul 3	5	Moodul 3	
Möödasõit, möödumine ja ümberpõige.		Möödasõit, möödumine ja ümberpõige.	2
Sõidu planeerimine riski vältimise eesmärgil.		Sõiduki juhtimine planeeritud teekonnal.	2
Keskkonda säästev sõiduki kasutamine.		Keskkonda säästev sõiduki juhtimine.	1

Sõiduki juhtimine rasketes tee- ja ilmastikuoludes.			
Peatamisteedekonna pikkust mõjutavad tegurid ja riskide ennetamine	2	Algastme libedasõidu harjutuste sooritamine	1
Pimeda ajal sõiduki juhtimine	1	Pimeda ajal sõiduki juhtimine	1
Teooriatest	1	Kontrollsõit	1
Kokku algastme koolituses	29	Kokku algastme koolituses	24
Algastme koolituse liiklusteooria- ja sõidueksam Maanteeametis			
Esmase juhiloa saamine			
Lõppastme koolitus			
Teoriaõpe		Sõiduõpe	
Keskkonda säästev, ohutu ja teisi liiklejaid arvestav mõtteviis. Käitumine libedates teeoludes	3	Keskkonda säästva, riske vältiva ja teisi liiklejaid arvestava sõiduviisi süvendamine.	1
Libedasõidu riskivältimise praktikum.	1	Libedasõidu riskivältimise harjutuste sooritamine.	1
Kokku lõppastme koolituses	4	Kokku lõppastme koolituses	2

Koolituse korralduslikud alused.

Juhi esmaõppe algaste

Eesmärgiks on luua õpilasele sellised oskused, et ta oleks võimeline iseseisvalt ja ohutult liiklema ning et ta oskaks juhina realistlikult oma sõiduoskust hinnata ja seda iseseisva juhina jätkuvalt edasi arendada.

Õpilase omandatud teadmisi ja oskusi hinnatakse õpetaja poolt vormis: sooritas (+), ei sooritanud (o). Vastavad kanded tehakse ka klassipäevikus ja sõidukaardil.

Algastme koolituse kestus

- 1.Õppekavas esitatud õppematerjal jaguneb 29 teooriatunnile ja 24 sõidutunnile.
- 2.Juhi koolituskursuse pikkus on vähemalt kuus nädalat.
- 3.Teooriaõppe tunni pikkus on 45 minutit.
- 4.Õppesõidutunni pikkus on 45 minutit. Iga sõidutunni järel peab olema puhkepaus vähemalt 15 minutit.

Pimeda aja koolitus

- 1.Pimeda aja koolitus läbitakse juhi algastme koolituse käigus.
- 2.Riiklikus õppekavas esitatud õppematerjal jaguneb 1 teooritunnile ja 1 sõidutunnile.

3. Teooriaõppe tunni pikkus on 45 minutit. Õppesõidutunni pikkus on 45 minutit.

Algastme libedasõidu koolitus

1. Läbitakse algastme koolituse käigus.

2. Eesmärgiks on luua eeldused motivatsiooni suurendamiseks juhtida sõidukit oludele vastava sõidukiiruse ja ohutu piki- ja külgvahega.

3. Õppekavas esitatud õppematerjal jaguneb 2 teooriatunnile ja 1 sõidutunnile.

4. Teooriaõppe tunni pikkus on 45 minutit. Õppesõidutunni pikkus on 45 minutit.

Juhi esmaõppe lõppaste

1. Juhi esmaõppe lõppaste (edaspidi *lõppaste*) algab pärast esmase juhiloa saamist ja hõlmab koolitaja juures omandatud sõiduuskuse iseseisvat edasiarendamist ja enesehinnangu väljakujundamist teeliikluse tingimustes.

2. Enne esmase juhiloa vahetust juhiloa vastu peab esmase juhiloa omanik läbima koolitaja juures õppekava kohase juhi lõppastme koolituse, mille eesmärgiks on ohutu liiklemise ja riske vältiva sõiduuskuse, teisi liiklejaid arvestava ning säästliku ja keskkonnasõbraliku sõiduviisi süvendamine.

Lõppastme koolituse kestus

1. Õppekavas esitatud õppematerjal jaguneb 4 teooriatunnile ja 2 sõidutunnile.

2. Teooriaõppe tunni pikkus on 45 minutit. Õppesõidutunni pikkus on 45 minutit.

ESMAÕPPE ALGASTE AINEKAARDID

1.1. TEOORIAÕPE

T 1.1.	Ülevaade õppetöö korraldusest ja eesmärkidest
Koht õppekavas	Aine kuulub õppekava algastme koolituse teooriaõppe 1. moodulisse.
Moodul 1 maht	Vähemalt 10 kohustuslikku tundi. Tundide jaotus mooduli raames määratakse juhi õppekavas.
Aine läbimise eeltingimused	Pole.
Aine lühikirjeldus	Antakse ülevaade juhiloa saamise tingimustest ja korrast, juhikoolituse eesmärkidest ja juhi õppekavast, õppetöö korraldusest ja õppetööd reguleerivatest dokumentidest. Seatakse koolitusele ühised eesmärgid.
Aine üldeesmärgid	Luua eeldused ülevaate saamiseks juhiloa saamise tingimustest ja korrast, õppetöö korraldusest, sisust ja mahust. Luua eeldused olukorrale, kus juhi ettevalmistamise riikliku õppekavaga seatud juhi koolituse eesmärgid ja õpilase juhilubade saamisega ning juhi koolitusega seotud eesmärgid langeksid võimalikult palju kokku.
Õpiväljundid	Pärast koolitust õpilane: <ul style="list-style-type: none"> • teab juhiloa saamise tingimusi ja korda; • teab õppetöö korraldust;

	<ul style="list-style-type: none"> • teab õppetööd reguleerivaid õigusakte ja dokumente; • on omaks võtnud juhi ettevalmistamise riikliku õppekavaga seatud juhi koolituse eesmärgid.
Õppimise korralduslikud alused, tegevused ja meetodid õpiväljundite saavutamiseks	Loengu vormis (PowerPoint) antakse ülevaade juhiloa saamise tingimustest ja korrast, juhikoolituse eesmärkidest ja juhi õppekavast, õppetöö korraldusest ja õppetööd reguleerivatest dokumentidest. Püstitatakse õpilastele iseseisvad ülesanded. Arutelu käigus seatakse koolitusele ühised eesmärgid.
Selleks, et saavutada õpiväljundid, peab õpilane teadma, mõistma oskama:	<p>Teab:</p> <ul style="list-style-type: none"> • mida on tarvis teha selleks, et saada juhtimisõigus; • milliseid dokumente on tarvis juhiloa taotlemisel; • milliste õigusaktidega on reguleeritud õppetöö korraldus; <p>Oskab:</p> <ul style="list-style-type: none"> • kirjeldada, mida on tarvis teha, et saada juhtimisõigus; • nimetada juhi koolituse eesmäärke;
Hindamismeetodid ja -kriteeriumid	Hindamine toimub töö käigus ja vastavalt õpilase omandatud teadmiste ja kogemuste kasutamisel liikluses ja antud teema õpiväljundite saavutamisel.
Iseseisva töö sisu	<p>Tutvuda järgnevate õigusaktidega: Mootorsõidukijuhi ettevalmistamise tingimused ja kord ning mootorsõidukijuhi ettevalmistamise õppekavad (https://www.riigiteataja.ee/akt/128062011039) Mootorsõidukijuhi eksamineerimise, talle juhtimisõiguse andmise kord ja juhiloa vormid ning nõuded eksamisõidukitele (https://www.riigiteataja.ee/akt/128062011018)</p> <p>Tutvuda E-koolis teemakohaste materjalidega.</p>
Kohustuslik kirjandus	Vaata iseseisva töö sisu. Lugeda E-koolis teemakohaseid materjale.

T 1.2.	Iseseisvaks õppimiseks juhendamine
Koht õppekavas	Aine kuulub õppekava algastme koolituse teooriaõppe 1. moodulisse.
Moodul 1 maht	Vähemalt 10 kohustuslikku tundi. Tundide jaotus mooduli raames määratakse juhi õppekavas.
Aine läbimise eeltingimused	Läbitakse pärast tundi "Ülevaade õppetöö korraldusest ja eesmärkidest".
Aine lühikirjeldus	Lisaks kohustuslikele teooriatundidele ja sõidutundidele on kursuse raames palju iseseisvat tööd. Aine raames täpsustatakse iseseisva töö sisu ja mahtu. Aidatakse õpilasel koostada individuaalne õppeplaani – õppetöö ajaline jaotus, iseseisev töö, õppimine juhendajaga jms. Rõhutatakse õpilase aktiivset rolli õppetöös ja vajadust võtta vastutus oma õppimise eest.
Aine üldeesmärgid	Lua eeldused vastutuse võtmiseks oma õppimise eest ja aidata õpilasel koostada individuaalne õppeplaani.
Õpiväljundid	<p>Pärast koolitust õpilane:</p> <ul style="list-style-type: none"> • on valmis vastutama oma õppimise eest;

	<ul style="list-style-type: none"> • on koostanud individuaalse õppeplaani; • teab kuidas autokool iseseisvat õppimist toetab ja kellelt vajadusel abi saab.
Õppimise korralduslikud alused, tegevused ja meetodid õpiväljundite saavutamiseks	Teema käsitlemist alustatakse eesmärkide püstitamisega ja õpiväljundite tutvustamisega, seejärel järgneb loeng (PowerPoint), mida toetavad erinevad videofilmid, arutelud. Pärast loengut toimub individuaalne töö õpilaste isikliku õppekava koostamisega.
Selleks, et saavutada õpiväljundid, peab õpilane teadma, mõistma oskama:	<p>Teab:</p> <ul style="list-style-type: none"> • et vastutus õppeedukuse eest tuleb endal võtta; • kuidas koostada individuaalset õppekava. <p>Oskab:</p> <ul style="list-style-type: none"> • koostada individuaalset õppekava; • kasutada autokooli E-õppekeskkonda; • pöörduda abivajadusel õige inimese poole.
Hindamismeetodid ja -kriteeriumid	Hindamine toimub töö käigus ja vastavalt õpilase omandatud teadmiste ja kogemuste kasutamisel liikluses ja antud teema õpiväljundite saavutamisel.
Iseseisva töö sisu	Õpilane koostab individuaalse õppeplaani. Tutvuda E-koolis teemakohaste materjalidega.
Kohustuslik kirjandus	Lugeda E-koolis teemakohaseid materjale.

T 1.3.	Liiklus kui süsteem
Koht õppekavas	Aine kuulub õppekava algastme koolituse teooriaõppe 1. moodulisse.
Moodul 1 maht	Vähemalt 10 kohustuslikku tundi. Kohustuslike tundide jaotus mooduli raames määratakse autokooli aineprogrammis.
Aine läbimise eeltingimused	Läbitud teooriaõppe moodul 1 ained ” Ülevaade õppetöö korraldusest ja eesmärkidest” ning ” Iseseisvaks õppimiseks juhendamine”
Aine lühikirjeldus	Liiklus koosneb mitmest osast – tee, liikleja, sõiduk, seadusandlus – moodustades süsteemi. Süsteemi erinevad osad on vastasmõjus – muutused ühes kutsuvad esile ka muutused teistes. Antakse ülevaade olulisemast süsteemi erinevate osade kohta – terminid, liiklusalane seadusandlus, sõiduk, liikluskorraldusvahendid jms.
Aine üldeesmärgid	Lua eeldused mõistmaks liiklust kui süsteemi.
Õpiväljundid	<p>Pärast koolitust õpilane:</p> <ul style="list-style-type: none"> • teab liiklussüsteemi erinevate osadega seotud terminoloogiat; • teab liikluskorraldusega seotud põhimõtteid; • mõistab liiklust kui süsteemi ja enda rolli selle süsteemi osana; • teab liikluse positiivset ja negatiivset mõju inimese elule ja tervisele.
Õppimise korralduslikud alused, tegevused ja meetodid õpiväljundite saavutamiseks	Teema käsitlemist alustatakse eesmärkide püstitamisega ja õpiväljundite tutvustamisega, seejärel järgneb loeng (PowerPoint), mida toetavad erinevad videofilmid, arutelud ja rühmatööd. Tunni lõpus tagasiside.
Selleks, et	Teab:

saavutada õpiväljundid, peab õpilane teadma, mõistma oskama:	<ul style="list-style-type: none"> • liikluskorraldusvahendite olulisust liiklussüsteemis; • liiklusalast seadusandlust; • liiklusalaseid õigusakte; • liikluskorraldusvahendid on korrapärane süsteem ning sellest tulenevalt oskab ta neid otsida; • kuidas sõitu riski vältimise eesmärgil planeerida; • erinevate liiklejagruppide eripärasusi ja oskab nendega arvestada; • mis on süsteemi osad ja nende vastasmõju. <p>Oskab:</p> <ul style="list-style-type: none"> • iseseisvalt ja ohutult liigelda; • juhina realistlikult oma sõiduuskust hinnata ja süsteemis toime tulla; • oskab käituda vastavalt muutunud oludele.
Hindamismeetodid ja -kriteeriumid	Hindamine toimub töö käigus ja vastavalt õpilase omandatud teadmiste ja kogemuste kasutamisel liikluses ja antud teema õpiväljundite saavutamisel.
Iseseisva töö sisu	Lugeda läbi liiklusseaduse teemaga seotud osa (https://www.riigiteataja.ee/akt/117032011021?leiaKehtiv#). Ära õppida liiklusmärkide ja teekattemärgistuse tähendused. Lahendada teemakohaseid liiklusteste. Tutvuda E-koolis teemakohaste materjalidega.
Kohustuslik kirjandus	Lugeda E-koolis teemakohaseid materjale.

T 1.4.	Ohutu liiklemise põhimõtted
Koht õppekavas	Aine kuulub õppekava algastme koolituse teooriaõppe 1. moodulisse.
Moodul 1 maht	Vähemalt 10 kohustuslikku tundi. Tundide jaotus mooduli raames määratakse juhi õppekavas.
Aine läbimise eeltingimused	Läbitud ained " Ülevaade õppetöö korraldusest ja eesmärkidest" ja " Iseseisvaks õppimiseks juhendamine".
Aine lühikirjeldus	Võimalikke ettetulevaid liiklusolukordi on väga palju ja neid ükshaaval selgeks õppida ei ole võimalik. Aine raames analüüsitakse tüüpilisemaid liiklusolukordi ja arutletakse, millised on juhi võimalused tagada ohutus nendes olukordades. Sõnastatakse ühiselt ohutu liiklemise põhimõtted. Omandatakse piki- ja külgsuuna ning sõidukiiruse valikuga ja märguannete kasutamisega seotud reeglid.
Aine üldeesmärgid	Luu eeldused isiklike ohutu liiklemise põhimõtete väljatöötamiseks.
Õpiväljundid	Pärast koolitust õpilane: <ul style="list-style-type: none"> • mõistab, et peamised ohutu liiklemise põhimõtted on õigete tähelepanekute tegemine, oludele vastava sõidukiiruse valik, õigeaegsed ja piisavad märguanded, ohutu piki- ja külgsuuna hoidmine, liiklusreeglitest kinnipidamine ja teiste liiklejatega arvestamine; • teab piki- ja külgsuuna ning sõidukiiruse valikuga seotud reegleid; • teab märguandeid ja nende kasutamisega seotud reegleid; • on välja töötanud isiklikud ohutu liiklemise põhimõtted.
Õppimise korralduslikud alused, tegevused	Teema käsitlemist alustatakse eesmärkide püstitamise ja õpiväljundite tutvustamisega, seejärel järgneb loeng (PowerPoint), mida toetavad erinevad videofilmid, arutelud ja rühmatööd. Praktikum kaalustendiga

ja meetodid õpiväljundite saavutamiseks	(õpilased saavad teada enda võimaliku kehakaalu kokkupõrke hetkel erinevate kiiruste juures). Tunni lõpus tagasiside.
Selleks, et saavutada õpiväljundid, peab õpilane teadma, mõistma oskama:	<p>Teab:</p> <ul style="list-style-type: none"> • kuidas teha tähelepanekuid liikluses, et vältida ohte; • kuidas kiiruse valik mõjutab liiklusohutust; • kuidas kasutada märguandeid; • millised on ohutud piki- ja külgvahed; • miks on vajalik liiklusreeglitest kinni pidada. • millal peab kasutama suunatulesid, ohutulesid, ohukolmnurka; • millal võib tulesid vilgutada, helisignaali anda; • millised on kiiruse üldised piirangud õuealal, asulas, väljaspool aasulat; • kuidas vastavalt piki- ja külgvahele kiirust valida; • kuidas vastavalt kiirusele piki- ja külgvahet hoida; <p>Oskab:</p> <ul style="list-style-type: none"> • teha tähelepanekuid ümbritsevast liikluskeskkonnast; • siduda oma sõiduki liikumiskiiruse vastavalt oludele; • kasutada juhi märguandeid ohutuse tagamiseks; • oskab valida ohutut piki- ja külgvahet; • kasutada “2 ja 3 sekundi” meetodit pikuvahe määramisel.
Hindamismeetodid ja -kriteeriumid	Hindamine toimub töö käigus ja vastavalt õpilase omandatud teadmiste ja kogemuste kasutamisel liikluses ja antud teema õpiväljundite saavutamisel.
Iseseisva töö sisu	Lugeda läbi liikluseaduse teemaga seotud osa (https://www.riigiteataja.ee/akt/117032011021?leiaKehtiv#). Välja töötada isiklikud ohutu liiklemise põhimõtted. Tutvuda E-koolis teemakohaste materjalidega.
Kohustuslik kirjandus	Lugeda E-koolis teemakohaseid materjale.
T 1.5.	Teiste liiklejatega arvestamine
Koht õppekavas	Aine kuulub õppekava algastme koolituse teooriaõppe 1. moodulisse.
Moodul 1 maht	Vähemalt 10 kohustuslikku tundi. Tundide jaotus mooduli raames määratakse juhi õppekavas.
Aine läbimise eeltingimused	Läbitud ained ” Ülevaade õppetöö korraldusest ja eesmärkidest” ja ” Iseseisvaks õppimiseks juhendamine”.
Aine lühikirjeldus	Liiklejate käitumises on vanusest, kogemusest, kasutatavast sõidukist jms tulenevaid erisusi. Neid erisusi teades oskab juht teiste liiklejatega paremini arvestada. Ühe liikleja poolt tehtud viga ei vii vältimatult õnnetuseni kui teine pool teab mida ette võtta õnnetuse ärahoidmiseks. Arutletakse selle üle, milliseid liiklejate rühmi on, millised on nende käitumise eripärad ja kuidas iga liikleja saab neid eripärasid teades ohutuse tagada.
Aine üldeesmärgid	Lua eeldused teiste liiklejatega arevestava käitumise kujunemiseks.
Õpiväljundid	<p>Pärast koolitust õpilane:</p> <ul style="list-style-type: none"> • teab, et liikluses osaleb erinevaid liiklejate rühmi; • teab erinevate liiklejate rühmade käitumise eripärasid; • teab erinevate liiklejarühmade ja sõidukiliikidega (nt vähem kaitstud liiklejate, suurte sõidukite, eritalituse sõidukite jt) seotud

	<p>ohtu suurendavaid tegureid;</p> <ul style="list-style-type: none"> • omab valmidust liikluses ohutuse tagamiseks arvestama eripäradega, mis on seotud erinevate liiklejarühmade ja sõidukiliikidega; • mõistab teiste liiklejate ja sõitjate arvestamise tähtsust; • on motiveeritud arvestama teiste liiklejate ja sõitjatega, eelkõige vähem kaitstud liiklejate ja tagama oma käitumisega nende ohutuse.
<p>Õppimise korralduslikud alused, tegevused ja meetodid õpiväljundite saavutamiseks</p>	<p>Teema käsitlemist alustatakse eesmärkide püstitamisega ja õpiväljundite tutvustamisega, seejärel järgneb loeng (PowerPoint), mida toetavad erinevad videofilmid, arutelud ja rühmatööd. Tunni lõpus tagasiside.</p>
<p>Selleks, et saavutada õpiväljundid, peab õpilane teadma, mõistma oskama:</p>	<p>Teab:</p> <ul style="list-style-type: none"> • millised liiklejarühmad esinevad liikluses: <ul style="list-style-type: none"> ○ jalakäijad, kes omakorda jagunevad: lapsed, täiskasvanud, vanurid ○ sõidukid, mis omakorda jagunevad: kahe- ja enamarattalised sõidukid; • mõistab, et vähemkaitstud liiklejad (jalakäijad ja jalgratturid, mopeedijuhid, mootorratturid) on liikluses rohkem ohustatud kui teised liiklejad; • et võib mitte märgata vähemkaitstud liiklejaid eriti jalakäijaid aga ka jalgrattureid ning mopeede ja mootorrattaid, kuna nad on väiksed ja võivad jääda teiste liiklejate, autode, puude, põõsaste jne. varju; • mõistab, et vähemkaitstud liiklejad saavad autoga kokkupõrkes alati rohkem viga; • kuidas käituda liikluses lai- ja pikkveose puhul, mida tuleb arvestada sellise sõidukiga koos liigeldes; • kus ja kuidas on lubatud liikuda hooldussõidukitel; • mõistab, et alarmsõidukil on sisselülitatud helisignaali ja/või töötavate vilkurite puhul kiire, alarmsõiduk võib läheneda oluliselt suurema kiirusega kui antud hetkel lubatud on ning teab juhi kohustusi kohtumisel eritalituse sõidukiga; • millal tuleb ühissõidukile teed anda tema peatusest väljumisel ning millal on trammil eesõigus. <p>Oskab:</p> <ul style="list-style-type: none"> • eristada erinevaid liiklejate rühmasid liikluses; • olla eriti tähelepanelik ja ettevaatlik, kui näeb lapsi ja vanureid teel liikumas ning oskab arvestada vähemkaitstud liiklejatega; • aru saada eritalituse sõidukite vajadusest liikuda lubatud suurimast sõidukiirusest oluliselt suurema kiirusega, tagades teiste liiklejate ohutuse; • aru saada lai- ja pikk veose pöörderaadiusest ning hoiduda ohtlikest olukordadest; • märgata ja teed anda ühissõidukile ning oskab arvestada trammi eesõigusega.

Hindamismeetodid ja -kriteeriumid	Hindamine toimub töö käigus ja vastavalt õpilase omandatud teadmiste ja kogemuste kasutamisel liikluses ja antud teema õpiväljundite saavutamisel.
Iseseisva töö sisu	Tutvuda E-koolis teemakohaste materjalidega.
Kohustuslik kirjandus	Lugeda E-koolis teemakohaseid materjale.

T 1.6.	Sõiduki turvalisus
Koht õppekavas	Aine kuulub õppekava algastme koolituse teooriaõppe 1. moodulisse.
Moodul 1 maht	Vähemalt 10 kohustuslikku tundi. Tundide jaotus mooduli raames määratakse juhi õppekavas.
Aine läbimise eeltingimused	Läbitud ained ” Ülevaade õppetöö korraldusest ja eesmärkidest” ja ” Iseseisvaks õppimiseks juhendamine”. Turvahalli külastus võib toimuda algastme koolituse jooksul.
Aine lühikirjeldus	Autotööstus areneb väga kiiresti. Sõidukite tootjad pööravad järjest suuremat rõhku sõidukite turvalisusele. Tehnikasaavutusi saavad juht ja sõitjad enda ohutuse suurendamiseks kasutada teades sõidukis oleva turvavarustuse tööpõhimõtet ning kuidas turvavarustust õigesti kasutada. Kõige parem on turvavarustuse õige kasutamise vajadust selgitada külastades turvahalli.
Aine üldeesmärgid	Lua eeldused turvavarustuse õigeks kasutamiseks vajalike teadmiste ja oskuste kujunemiseks ja motivatsiooni suurenemiseks kasutada turvavarustust.
Õpiväljundid	<p>Pärast koolitust õpilane:</p> <ul style="list-style-type: none"> • mõistab auto kasutaja juhendiga tutvumise olulisust; • teab peamisi tänapäeva sõidukites kasutuses olevaid aktiivse ja passiivse turvalisuse elemente ja nende tööpõhimõtet (turvavöö kinnitamine ja istumisasendi reguleerimine, kaassõitja turvavarustuse kinnitamine, pagasi õige paigutus ja kinnitamine); • teab turvavarustuse vale kasutamisega või mittekasutamisega seotud ohte ja on enam motiveeritud turvavarustust kasutama; • teab nõudeid sõitjate ja veoste veole ja turvavarustuse kasutamisele; • teab sõidukist väljumisel ja sellesse sisenemisel vajalikke ettevaatusabinõusid; • teab nõudeid kasutatava mootorsõiduki tehno seisundile; • teab keskkonnaga seonduvaid nõudeid sõiduki kasutamisel; • teab kasutatava sõiduki lisa- ja mugavusseadmete mõju liiklusohutusele ja sõiduki juhitavusele.
Õppimise korralduslikud alused, tegevused ja meetodid õpiväljundite saavutamiseks	Teema käsitlemist alustatakse eesmärkide püstitamisega ja õpiväljundite tutvustamisega, seejärel järgneb loeng (PowerPoint), mida toetavad erinevad videofilmid, arutelud ja rühmatööd. Praktikum turvavöö stendiga ja peatoe stendiga. Tunni lõpus tagasiside.
Selleks, et saavutada õpiväljundid, peab õpilane teadma, mõistma	<p>Teab:</p> <ul style="list-style-type: none"> • auto kasutusjuhendiga tutvumise olulisust; • peamisi tänapäeva sõidukites kasutuses olevaid aktiivse ja passiivse turvalisuse elemente ja nende ülesannet (turvavöö kinnitamine ja istumisasendi reguleerimine, kaassõitja

oskama:	<p>turvavarustuse kinnitamine, pagasi õige paigutus ja kinnitamine);</p> <ul style="list-style-type: none"> • turvavarustuse vale kasutamisega või mittekasutamisega seotud ohte; • nõudeid sõitjate ja veoste veole ja turvavarustuse kasutamisele; • sõidukist väljumisel ja sellesse sisenemisel vajalikke ettevaatusabinõusid; • nõudeid kasutatava mootorsõiduki tehnoseisundile; • keskkonnaga seonduvaid nõudeid sõiduki kasutamisel; • kasutatava sõiduki lisa- ja mugavusseadmete mõju liiklusohutusele ja sõiduki juhitavusele. <p>Oskab:</p> <ul style="list-style-type: none"> • kasutada sõiduki turvavarustust, sealhulgas õigesti paigutada ja reguleerida turvavööd ja peatuge; • kasutada õigesti laste turvavarustust; • kasutaja juhendist leida olulise info; • kasutada antud sõiduki lisa- ja mugavusseadmeid; • juhtida kaassõitjate tähelepanu turvavarustuse õigele kasutamisele; • selgitada turvavarustuse vale kasutamisega või mittekasutamisega seotud ohte.
Hindamismeetodid ja -kriteeriumid	Hindamine toimub töö käigus ja vastavalt õpilase omandatud teadmiste ja kogemuste kasutamisel liikluses ja antud teema õpiväljundite saavutamisel.
Iseseisva töö sisu	Lugeda läbi liiklusseaduse teemaga seotud osa (https://www.riigiteataja.ee/akt/117032011021?leiaKehtiv#). Tutvuda vähemalt ühe sõiduki kasutusjuhendiga leidmaks juhiseid antud sõiduki turvavarustuse kasutamiseks. Tutvuda E-koolis teemakohaste materjalidega.
Kohustuslik kirjandus	Lugeda E-koolis teemakohaseid materjale.

T 1.7.	Inimene sõidukijuhina
Koht õppekavas	Aine kuulub õppekava algastme koolituse teooriaõppe 1. moodulisse.
Moodul 1 maht	Vähemalt 10 kohustuslikku tundi. Tundide jaotus mooduli raames määratakse juhi õppekavas.
Aine läbimise eeltingimused	Läbitud ained ” Ülevaade õppetöö korraldusest ja eesmärkidest” ja ” Iseseisvaks õppimiseks juhendamine”.
Aine lühikirjeldus	Inimestena oleme erinevad. Erinevused võivad olla tingitud kaasasündinud teguritest (sugu, isiksuse omadused, impulsiivsus, kognitiivsed funktsioonid), elu jooksul välja kujunevatest teguritest (vanus, kogemused, hoiakud, väärtused, motiivid, iseloom jms) ning kiiresti muutuvatest asjaoludest (väsimus, tervislik seisund, emotsioonid, joove jms). Arutletakse selle üle, kuidas nendest teguritest tulenevat negatiivsed mõju juhi käitumisele saab vältida.
Aine üldeesmärgid	Lua eeldused mõistmaks erineva liikluskäitumise põhjuseid, saada teadlikuks enda isikuga seotud liikluskäitumist mõjutavatest tugevatest ja nõrkadest külgedest. Lua eeldused strateegiate väljatöötamiseks neid kahjulikke mõjusid vähendada.

Õpiväljundid	<p>Pärast koolitust õpilane:</p> <ul style="list-style-type: none"> • teab inimeste erineva liikluskäitumise põhjuseid; • teab kuidas sõidu motiivid, sõiduteekonna ja aja planeerimine, sotsiaalne surve, juhi seisund ja teadlikus enda juhtimisvõimest (sealhulgas liigne enesekindlus, oma võimekuse tõestamise soov) mõjutavad juhi käitumist; • teab enda isiksuseomadustest, hoiakutest ja elustiilist tulenevaid võimalikke riske liikluskäitumisele; • on enda jaoks välja töötanud strateegiad isiksusega ja tervisliku seisundiga seotud liikluskäitumist mõjutavatest asjaoludest tulenevate kahjulike mõjude vältimiseks; • on rohkem motiveeritud väärtustama ohutust ja keskkonna säästlikkust, elu üldistes eesmärkides ja käitumises.
Õppimise korralduslikud alused, tegevused ja meetodid õpiväljundite saavutamiseks	Teema käsitlemist alustatakse eesmärkide püstitamisega ja õpiväljundite tutvustamisega, seejärel järgneb loeng (PowerPoint), mida toetavad erinevad videofilmid, arutelud ja rühmatööd. Tunni lõpus tagasiside.
Selleks, et saavutada õpiväljundid, peab õpilane teadma, mõistma oskama:	<p>Teab:</p> <ul style="list-style-type: none"> • enda nõrku ja tugevaid külgi liiklejana; • sõidu eesmärgi, marsruudi valiku, sotsiaalse pinge jms mõju juhi käitumisele; • sõiduviisi valiku, juhi seisundi, sotsiaalse pinge jms mõju keskkonnasäästlikule sõidustiilile; • juhi psüühilise, vaimse ja tervisliku seisundi, sotsiaalse pinge, sõidu eesmärgi jms seotud ohte. <p>Oskab:</p> <ul style="list-style-type: none"> • eristada erinevaid isikuomadusi, mis mõjutavad sõidukijuhi toimetulekut liikluses; • ära tunda milline inimtüüp on tema ise; • mõista, miks inimesed käituvad liikluses just nii, nagu nad käituvad.
Hindamismeetodid ja -kriteeriumid	Hindamine toimub töö käigus ja vastavalt õpilase omandatud teadmiste ja kogemuste kasutamisel liikluses ja antud teema õpiväljundite saavutamisel.
Iseseisva töö sisu	Lahendada teemakohaseid liiklusteste. Tutvuda E-koolis teemakohaste materjalidega.
Kohustuslik kirjandus	Lugeda E-koolis teemakohaseid materjale.
Hindamismeetodid ja – kriteeriumid mooduli lõpus	Peale mooduli viimase aine lõppemist tuleb õpilasel sooritada vahetest. Testi küsimustik puudutab antud moodulis läbitud aineid.

T 2.1.	Sõidu alustamine ja sõiduki asukoht sõites
Koht õppekavas	Aine kuulub õppekava algastme koolituse teooriaõppe 2. moodulisse.
Moodul 2 maht	Vähemalt 10 kohustuslikku tundi. Tundide jaotus mooduli raames määratakse juhi õppekavas.

Aine läbimise eeltingimused	Läbitud teooriaõppe 1. moodul.
Aine lühikirjeldus	Üheks ohutu liiklemise eelduseks on valida teel otse sõites ja manöövri sooritamisel õige asukoht. Omandatakse sõidu alustamise ja sõiduki asukoha valikuga seonduvad reeglid. Arutletakse, kuidas tagada sõidu alustamisel ohutus, milliseid ettevalmistusi tuleb sõiduks teha, millised on tee erinevad osad ja nende otstarbed; mille järgi ära tunda eraldi rada ühissõidukile, kergliiklejatele jms; kui sõiduradasid on mitu, siis milline rada valida; kuidas saab juht õige paiknemisega teel riske vältida. Analüüsitakse sõiduki asukohaga sõites seotud liiklusõnnetuste tekke põhjuseid ja kuidas neid oleks saanud ära hoida.
Aine üldeesmärgid	Luu eeldused sõitmisel õige asukoha valikuks vajalike teadmiste kujunemiseks ja motivatsiooni suurenemiseks sõidu planeerimisega riske vältida ning keskkonda säästa.
Õpiväljundid	Pärast koolitust õpilane: <ul style="list-style-type: none"> • teab kuidas sõitu ohutult alustada; • teab tee erinevaid osi ja nende otstarvet; • teab sõiduki asukoha valikuga seotud reegleid; • teab kuidas valida asukohta teel riski vältimise ja keskkonna säästmise eesmärgil; • on rohkem motiveeritud oma sõitu riski vältimise ja keskkonna säästmise eesmärgil planeerima.
Õppimise korralduslikud alused, tegevused ja meetodid õpiväljundite saavutamiseks	Teema käsitlemist alustatakse eesmärkide püstitamisega ja õpiväljundite tutvustamisega, seejärel järgneb loeng (PowerPoint), mida toetavad erinevad videofilmid, arutelud ja rühmatööd. Tunni lõpus tagasiside.
Selleks, et saavutada õpiväljundid, peab õpilane teadma, mõistma oskama:	Teab: <ul style="list-style-type: none"> • milliseid ettevalmistusi tuleb teha enne väljasõitu; • millised dokumendid peavad kaasas olema; • oskab hinnata enda tervislikku seisundit; • mida teha selleks, et sõitu ohutult alustada – märguanne, ülevaade, ohutus; • kuidas kasutada tee erinevaid osi; • kuidas tekitada oma sõiduki ümber ohutusruumi; • kuidas sõiduk peab paiknema teel – asulas ja väljaspool asulat; • kuidas sooritada manöövreid, liikuda ringteel, pöörata tagasi; • kuidas kasutada jääteed ohutult ja riske vältivalt; • liiklusõnnetuste põhjusi ja tagajärgi, kui eirata norme sõidu alustamisel ja paiknemisel teel. Oskab: <ul style="list-style-type: none"> • sõitu alustada ohutult – ülevaade, märguanne, ülevaade, ohutus; • kasutada tee erinevaid osi; • valida õige asukoha teel – asulas, väljaspool asulat, kiirteel; • ohutult sooritada manöövreid, liikuda ringteel, pöörata tagasi nii asulas kui asulavälisel teel; • kasutada jääteed ohutult ja riske vältivalt; • valida asukohta teel riski vältimise ja keskkonna säästmise eesmärgil;

	<ul style="list-style-type: none"> • motiveeritult planeerida sõitu riski vältimise ja keskkonna säästmise eesmärgil; • hoiduda liiklusõnnetusse sattumast juhul kui järgib kehtestatud norme ja liikleb ohutult ning keskkonnasäästlikult.
Hindamismeetodid ja -kriteeriumid	Hindamine toimub töö käigus ja vastavalt õpilase omandatud teadmiste ja kogemuste kasutamisel liikluses ja antud teema õpiväljundite saavutamisel.
Iseseisva töö sisu	Lugeda läbi liikluseaduse teemaga seotud osa (https://www.riigiteataja.ee/akt/117032011021?leiaKehtiv#). Lahendada teemakohaseid liiklusteste. Tutvuda E-koolis teemakohaste materjalidega.
Kohustuslik kirjandus	Lugeda E-koolis teemakohaseid materjale.

T 2.2.	Sõidujärjekord sõites
Koht õppekavas	Aine kuulub õppekava algastme koolituse teooriaõppe 2. moodulisse.
Moodul 2 maht	Vähemalt 10 kohustuslikku tundi. Tundide jaotus mooduli raames määratakse juhi õppekavas.
Aine läbimise eeltingimused	Läbitud teooriaõppe 1. moodul.
Aine lühikirjeldus	Üheks ohutu liiklemise eelduseks on õige sõidujärjekorra määramine teede lõikumisalade ja teega külgnevate alade ületamisel. Omandatakse teede ristumis- ja lõikumisaladel ning raudteeülesõidukohtadel ja õuelade, parklate, jalgrattateede, teega külgnevate alade, raudtee, trammitee jms ületamisel sõidujärjekorra määramisega seotud reeglid. Analüüsitakse teede ristumis- ja lõikumisaladel ja teega külgnevate aladel ning raudteeülesõidukohtadel sõiduga seotud liiklusõnnetuste tekke põhjuseid ja kuidas neid oleks saanud ära hoida.
Aine üldeesmärgid	Lua eeldused ristmike ja teega külgnevate alade ületamisel õige sõidujärjekorra määramiseks vajalike teadmiste kujunemiseks ja motivatsiooni suurenemiseks ristmikel sõites võimalikke ohte vältida.
Õpiväljundid	Pärast koolitust õpilane: <ul style="list-style-type: none"> • oskab rakendada probleemülesannete lahendamisel teede ristumis- ja lõikumisaladel ja teega külgnevate aladel ning raudteeülesõidukohtadel sõidujärjekorra määramisega seotud liiklusreegleid; • omab ülevaadet teede lõikumisalade ning raudteeülesõidukoha ületamisega seotud riskidest ja nende vältimise võimalustest; • on rohkem motiveeritud teede lõikumisalade ja teega külgnevate alade ning raudteeülesõidukoha ületamisega seotud võimalikke ohte vältima.
Õppimise korralduslikud alused, tegevused ja meetodid õpiväljundite saavutamiseks	Teema käsitlemist alustatakse eesmärkide püstitamisega ja õpiväljundite tutvustamisega, seejärel järgneb loeng (PowerPoint), mida toetavad erinevad videofilmid, arutelud ja rühmatööd. Tunni lõpus tagasiside.
Selleks, et saavutada õpiväljundid,	Teab: <ul style="list-style-type: none"> • teemaga seotud mõisteid; • teemaga seotud liiklusreegleid;

peab õpilane teadma, mõistma oskama:	<ul style="list-style-type: none"> • sõidujärjekorra määramise üldiseid printsiipe: <ul style="list-style-type: none"> ○ reguleerija, ○ valgusfoor, ○ eesõigusmärgid, ○ paremakäereegel. <p>Oskab:</p> <ul style="list-style-type: none"> • määrata sõidujärjekorda teede ristumis- ja lõikumisaladel ja teega külgnevate aladel ning raudteeülesõidukohtadel; • vältida liiklusohutikke olukordi ja liiklusõnnetusi teede ristumis- ja lõikumisaladel ja teega külgnevate aladel ning raudteeülesõidukohtadel.
Hindamismeetodid ja -kriteeriumid	Hindamine toimub töö käigus ja vastavalt õpilase omandatud teadmiste ja kogemuste kasutamisel liikluses ja antud teema õpiväljundite saavutamisel.
Iseseisva töö sisu	Lugeda läbi liikluseaduse teemaga seotud osa (https://www.riigiteataja.ee/akt/117032011021?leiaKehtiv#). Lahendada teemakohaseid liiklusteste. Tutvuda E-koolis teemakohaste materjalidega.
Kohustuslik kirjandus	Lugeda E-koolis teemakohaseid materjale.

T 2.3.	Sõidu eripära asulavälisel teel, kiirteel ja tunnelis
Koht õppekavas	Aine kuulub õppekava algastme koolituse teooriaõppe 2. moodulisse.
Moodul 2 maht	Vähemalt 10 kohustuslikku tundi. Tundide jaotus mooduli raames määratakse juhi õppekavas.
Aine läbimise eeltingimused	Läbitud teooriaõppe 1. moodul.
Aine lühikirjeldus	Omandatakse asulavälisel teel, kiirteel ja tunnelis sõiduki juhtimisega seonduvad reeglid. Asulavälisel teel ja kiirteel sõiduki juhtimine erineb asulas sõidust peamiselt sõidukiiruse poolest. Suurema sõidukiirusega kaasneb oht õnnetuse korral rohkem vigade saada; midagi olulist võib tähele panemata jääda; kui ohtu märgatakse, siis on vähem aega õige otsuse vastuvõtmiseks ja tegutsemiseks. Lubatud sõidukiirust ületatakse siin ka rohkem - sõit tundub ohutum, sõidukiiruse hüpnoos jms. Kuid ka väljaspool asulat ja kiirteel saab ohutult sõita – valides oludele vastava sõidukiiruse ja hoides enda ümber tegutsemiseks piisavalt ruumi. Analüüsitakse asulavälisel teel, kiirteel ja tunnelis sõiduki juhtimisega seotud liiklusõnnetuste tekke põhjuseid ja kuidas oleks saanud neid ära hoida.
Aine üldeesmärgid	Luu eeldused asulavälisel teel, kiirteel ja tunnelis sõiduki juhtimiseks ja ohtude vältimiseks vajalike teadmiste kujunemiseks. Luua eeldused motivatsiooni suurenemiseks järgida ka asulavälisel teel ja kiirteel sõites sõidukiirusele kehtestatud piiranguid ning hoida ohutut piki- ja külgvahet.
Õpiväljundid	Pärast koolitust õpilane: <ul style="list-style-type: none"> • teab asulavälisel teel, kiirteel ja tunnelis sõiduki juhtimisega seotud reegleid; • teab sõiduki juhtimise eripära asulavälisel teel ja kiirteel võrreldes sõiduki juhtimisega asulas; • omab ülevaadet asulavälisel teel, kiirteel ja tunnelis sõiduki

	<p>juhtimisega seotud riskidest ja nende vältimise võimalustest;</p> <ul style="list-style-type: none"> • on rohkem motiveeritud järgima asulavälisel teel ja kiirteel sõidukit juhtides sõidukiirusele kehtestatud piiranguid ning hoidma ohutut piki- ja külgvahet.
Õppimise korralduslikud alused, tegevused ja meetodid õpiväljundite saavutamiseks	Teema käsitlemist alustatakse eesmärkide püstitamise ja õpiväljundite tutvustamisega, seejärel järgneb loeng (PowerPoint), mida toetavad erinevad videofilmid, arutelud ja rühmatööd. Tunni lõpus tagasiside.
Selleks, et saavutada õpiväljundid, peab õpilane teadma, mõistma oskama:	<p>Teab:</p> <ul style="list-style-type: none"> • millised liiklusreeglid kehtivad asulavälisel teel, kiirteel ja tunnelis; • kuidas muutub sõiduki sõidudünaamika kiiruse kasvades; • et erinevatel riikidel on kiirusepiirangud asulavälisel teel ning kiirteel erinevad; • miks paljud juhid ületavad asulavälisel teel ja kiirteel kiirust; • millised riskid kaasnevad sõidul asulavälisel teel kiirteel ja tunnelis; • millised võivad olla liiklusõnnetuse tagajärjed asulavälisel teel, kiirteel ja tunnelis. <p>Oskab:</p> <ul style="list-style-type: none"> • valida ohutut sõidukiirust asulavälisel teel ja kiirteel; • hoida vastavalt kiirusele ohutut piki- ja külgvahet; • ette näha ohte asulavälisel teel, kiirteel ja tunnelis; • vältida riske asulavälisel teel, kiirteel ja tunnelis.
Hindamismeetodid ja -kriteeriumid	Hindamine toimub töö käigus ja vastavalt õpilase omandatud teadmiste ja kogemuste kasutamisel liikluses ja antud teema õpiväljundite saavutamisel.
Iseseisva töö sisu	Lugeda läbi liiklusseaduse teemaga seotud osa (https://www.riigiteataja.ee/akt/117032011021?leiaKehtiv#). Lahendada teemakohaseid liiklusteste. Tutvuda E-koolis teemakohaste materjalidega.
Kohustuslik kirjandus	Lugeda E-koolis teemakohaseid materjale.

T 2.4.	Sõiduki peatamine ja sõidu lõpetamine
Koht õppekavas	Aine kuulub õppekava algastme koolituse teooriaõppe 2. moodulisse.
Moodul 2 maht	Vähemalt 10 kohustuslikku tundi. Tundide jaotus mooduli raames määratakse juhi õppekavas.
Aine läbimise eeltingimused	Läbitud teooriaõppe 1. moodul.
Aine lühikirjeldus	Peatumine ja parkimine ning hädapeatamine peavad toimuma selliselt, et muud liiklust ei takistata. Omandatakse peatumise ja parkimise ning hädapeatumisega seotud reeglid. Lahendatakse peatumise ja parkimisega ning hädapeatumisega seotud probleemülesandeid. Analüüsitakse peatumise ja parkimise ning hädapeatumisega seotud liiklusõnnetuste tekke põhjuseid ja kuidas neid ära hoida.
Aine üldeesmärgid	Lua eeldused peatumiseks ja parkimiseks ning hädapeatamiseks vajalike teadmiste kujunemiseks ning motivatsiooni suurendamiseks

	peatumise ja parkimisega ning hädapeatamisega seotud reeglite järgimiseks.
Õpiväljundid	<p>Pärast koolitust õpilane:</p> <ul style="list-style-type: none"> • teab ja oskab probleemülesandeid lahendades kasutada parkimise ja peatumisega ning hädapeatamisega seotud liiklusreegleid; • teab kuidas parklas ja parkimismajas ohutult ja teisi liiklejaid arvestavalt käituda; • on rohkem motiveeritud peatumise ja parkimisega ning hädapeatamisega seotud reegleid järgima. • teab kuidas väljaspool asulat peatuda ja parkida.
Õppimise korralduslikud alused, tegevused ja meetodid õpiväljundite saavutamiseks	Teema käsitlemist alustatakse eesmärkide püstitamisega ja õpiväljundite tutvustamisega, seejärel järgneb loeng (PowerPoint), mida toetavad erinevad videofilmid, arutelud ja rühmatööd. Tunni lõpus tagasiside.
Selleks, et saavutada õpiväljundid, peab õpilane teadma, mõistma oskama:	<p>Teab:</p> <ul style="list-style-type: none"> • kuidas sõidukit ohutult ja teisi arvestavalt peatuda, parkida ja hädapeatada asulas ja väljaspool asulat; • liiklusseadusega sätestatud piiranguid peatumisel ja parkimisel ja on enam motiveeritud reegleid täitma; • et peatudes või parkides kauem kui 2 minutit tuleb auto mootor välja lülitada, et vältida liigset keskkonna saastumist. <p>Oskab:</p> <ul style="list-style-type: none"> • arvestada liiklusseadusega sätestatud piiranguid peatumisel ja parkimisel; • sõidukit ohutult peatada, parkida ja hädapeatada asulas ja väljaspool asulat (kiirteel, tunnelis, pimedal ajal); • tõkestada sõiduki omavolilist liikuma hakkamist peatudes ja parkides; • käituda, kui on antud korraldus peatumiseks (politsei märguanded); • leida sobilikku kohta peatumiseks või parkimiseks; • kasutada peatumisel, parkimisel ja hädapeatamisel õigeid sõiduki tulesid ja tagada ohutuse sõidukist väljumisel (ohutusvest).
Hindamise meetodid ja -kriteeriumid	Hindamine toimub töö käigus ja vastavalt õpilase omandatud teadmiste ja kogemuste kasutamisel liikluses ja antud teema õpiväljundite saavutamisel.
Iseseisva töö sisu	Lugeda läbi liiklusseaduse teemaga seotud osa (https://www.riigiteataja.ee/akt/117032011021?leiaKehtiv#). Lahendada teemakohaseid liikluste. Tutvuda E-koolis teemakohaste materjalidega.
Kohustuslik kirjandus	Lugeda E-koolis teemakohaseid materjale.

T 2.5.	Käitumine liiklusõnnetuse korral
Koht õppekavas	Aine kuulub õppekava algastme koolituse teooriaõppe 2. moodulisse.
Moodul 2 maht	Vähemalt 10 kohustuslikku tundi. Tundide jaotus mooduli raames määratakse juhi õppekavas.

Aine läbimise eeltingimused	Ei ole
Aine lühikirjeldus	Liiklusõnnetus on riskiolukord, kuhu ükski juht ei taha sattuda. Kui aga liiklusõnnetus siiski juhtub, eeldab see juhilt kindlate reeglite järgi käitumist. Omandatakse liiklusõnnetuse korral käitumisega seotud reeglid. Lahendatakse liiklusõnnetuse korral käitumisega seotud probleemülesandeid. Analüüsitakse liiklusõnnetuse korral vale käitumise tagajärgi ohutuse ja liikluskindlustusseaduse seisukohast.
Aine üldeesmärgid	Lua eeldused liiklusõnnetuse korral õige ja ohutu käitumise jaoks vajalike teadmiste kujunemiseks.
Õpiväljundid	Pärast koolitust õpilane: <ul style="list-style-type: none"> • teab kuidas liiklusõnnetuse korral õigesti käituda; • teab liiklusõnnetuse korral vale käitumise tagajärgi.
Õppimise korralduslikud alused, tegevused ja meetodid õpiväljundite saavutamiseks	Teema käsitlemist alustatakse eesmärkide püstitamisega ja õpiväljundite tutvustamisega, seejärel järgneb loeng (PowerPoint), mida toetavad erinevad videofilmid, arutelud ja rühmatööd. Tunni lõpus tagasiside.
Selleks, et saavutada õpiväljundid, peab õpilane teadma, mõistma oskama:	Teab: <ul style="list-style-type: none"> • õiget käitumise järjekorda pärast liiklusõnnetuse toimumist; • liiklusõnnetuste statistikat. Oskab: <ul style="list-style-type: none"> • ennetada liiklusõnnetusi; • kutsuda abi; • abistada kannatanuid; • vormistada liiklusõnnetust; • selgitada liiklusõnnetuste põhjuseid; • tagada sündmuskoha ohutuse.
Hindamismeetodid ja -kriteeriumid	Hindamine toimub töö käigus ja vastavalt õpilase omandatud teadmiste ja kogemuste kasutamisel liikluses ja antud teema õpiväljundite saavutamisel.
Iseseisva töö sisu	Lugeda läbi liikluseaduse teemaga seotud osa (https://www.riigiteataja.ee/akt/117032011021?leiaKehtiv#). Lahendada teemakohaseid liiklusteste. Kohustuslik osaleda esmaabi koolitusel. Tutvuda E-koolis teemakohaste materjalidega.
Kohustuslik kirjandus	Lugeda E-koolis teemakohaseid materjale. Lugeda liikluskindlustuse seadust.
Hindamismeetodid ja – kriteeriumid mooduli lõpus	Peale mooduli viimase aine lõppemist tuleb õpilasel sooritada vahetest. Küsimustik puudutab antud mooduli aineid.

T 3.1.	Möödasõit, möödumine ja überpõige
Koht õppekavas	Aine kuulub õppekava algastme koolituse teooriaõppe 3. moodulisse.
Moodul 3 maht	Vähemalt 7 kohustuslikku tundi. Tundide jaotus mooduli raames määratakse juhi õppekavas.

Aine läbimise eeltingimused	Läbitud teooriaõppe 1. ja 2. moodul.
Aine lühikirjeldus	Omandatakse möödasõidu, möödumisega ning ümberpõikega seotud reeglid. Arutletakse selle üle, milliseid ohte võib möödasõidul ette tulla ja kuidas neid ohte vältida. Analüüsitakse möödasõidu, möödumise ja ümberpõikega seotud liiklusõnnetuste tekke põhjuseid ja kuidas neid oleks saanud ära hoida.
Aine üldeesmärgid	Lua eeldused ohutuks möödasõiduks, möödumiseks ja ümberpõikeks vajalike teadmiste kujunemiseks ning motivatsiooni suurendamiseks kaaluda hoolega möödasõiduvajadust.
Õpiväljundid	Pärast koolitust õpilane: <ul style="list-style-type: none"> • teab ohutuks möödasõiduks vajalikke eeldusi; • teab kuidas ohutult mööda sõita, mööduda ja ümber põigata; • teab kuidas käituda möödasõidetava rollis; • on rohkem motiveeritud kaaluma möödasõidu vajadust ohutuse tagamise eesmärgil.
Õppimise korralduslikud alused, tegevused ja meetodid õpiväljundite saavutamiseks	Teema käsitlemist alustatakse eesmärkide püstitamise ja õpiväljundite tutvustamisega, seejärel järgneb loeng (PowerPoint), mida toetavad erinevad videofilmid, arutelud ja rühmatööd. Tunni lõpus tagasiside.
Selleks, et saavutada õpiväljundid, peab õpilane teadma, mõistma oskama:	Teab: <ul style="list-style-type: none"> • millele tähelepanu pöörata möödasõidu vajaduse välja selgitamisel; • et möödasõit on põhjendatud ainult siis kui möödasõidu põhjuseks on soov kiiremini sõita kui eesolev sõiduk; • mida arvestada kui hinnatakse ohutu möödasõidu eelduste olemasolu, kui palju peab möödasõiduks kasutatav rada vaba olema; • millest sõltub möödasõidumaa pikkus; • millele tähelepanu pöörata möödasõidu manöövri ohutuse tagamiseks; • kui suurt pikivahet tuleb hoida ja kuidas hinnata vajaliku pikivahe olemasolu; • kui suurt külgvahet tuleb möödasõidul hoida; • kuidas ohu ilmnemisel tuleb möödasõit katkestada; • et möödasõitu ei tohi takistada ühelgi viisil; • kuidas kaasa aidata ohtlikku olukorra lahendamisele; • kuidas vastutulevast sõidukist mööduda: <ul style="list-style-type: none"> ○ kummalt poolt möödutakse; ○ kuidas kitsal teel vastutulevast sõidukist mööduda; ○ kuidas sõiduteel olevast takistustest ümber põigata. Oskab: <ul style="list-style-type: none"> • tagada liiklusohutuse möödasõiduga seonduvalt.
Hindamismeetodid ja -kriteeriumid	Hindamine toimub töö käigus ja vastavalt õpilase omandatud teadmiste ja kogemuste kasutamisel liikluses ja antud teema õpiväljundite saavutamisel.
Iseseisva töö sisu	Lugeda läbi liikluseaduse teemaga seotud osa (https://www.riigiteataja.ee/akt/117032011021?leiaKehtiv#). Lahendada teemakohaseid liiklusteste.

	Tutvuda E-koolis teemakohaste materjalidega.
Kohustuslik kirjandus	Lugeda E-koolis teemakohaseid materjale.

T 3.2.	Sõidu planeerimine riski vältimise eesmärgil
Koht õppekavas	Aine kuulub õppekava algastme koolituse teooriaõppe 3. moodulisse.
Moodul 3 maht	Vähemalt 7 kohustuslikku tundi. Tundide jaotus mooduli raames määratakse juhi õppekavas.
Aine läbimise eeltingimused	Läbitud teooriaõppe 1. ja 2. moodul.
Aine lühikirjeldus	Sõitu planeerides on võimalik teekonnaga seotud ohte vältida – marsruudi ja aja valik, sõiduki ettevalmistus sõiduks, vajaminev varustus, vajalikud puhkepausid, juhi seisund jms.
Aine üldeesmärgid	Lua eeldused arusaama kujunemiseks, et sõitudega seonduvat aegsasti planeerides saab mõjutada sõidu ohutust. Lua eeldused motivatsiooni suurendamiseks sõiduga seonduvat riski vältimise ja keskkonna säästmise eesmärgil planeerida.
Õpiväljundid	<p>Pärast koolitust õpilane:</p> <ul style="list-style-type: none"> • teab, milliseid ettevalmistusi tuleks enne pikemat või lühemat sõitu teha; • mõistab, et sõitu planeerides on võimalik mõjutada sõidu ohutust ja säästlikkust; • on rohkem motiveeritud sõiduga seonduvat planeerima; • teab, et sõitu kavandades tuleb hinnata ja arvesse võtta tegureid, mis võivad avaldada mõju tema käitumisele juhina (nt elustiil, sõidu motiivid, sotsiaalne pinge, joove, uimastid, väsimus, halb nägemine jms).
Õppimise korralduslikud alused, tegevused ja meetodid õpiväljundite saavutamiseks	Teema käsitlemist alustatakse eesmärkide püstitamisega ja õpiväljundite tutvustamisega, seejärel järgneb loeng (PowerPoint), mida toetavad erinevad videofilmid, arutelud ja rühmatööd. Tunni lõpus tagasiside ja õpilaste iseseisvate tööde analüüs.
Selleks, et saavutada õpiväljundid, peab õpilane teadma, mõistma oskama:	<p>Teab:</p> <ul style="list-style-type: none"> • et teekonna kavandamine aitab säästa aega, raha ja närve; • kuidas elustiil, sõidu motiivid, sotsiaalne pinge, joove, uimastid jne mõjutavad tema käitumist juhina; • kuidas käib teekonnaplaneerimine (oskab kasutada kaarti ja GPS-seadmeid, tunneb liikluskorraldusvahendeid, jne). <p>Oskab:</p> <ul style="list-style-type: none"> • teha ettevalmistusi enne pikemat või lühemat sõitu (kontrollida tehno seisundit, täita vajalikud anumad vedelikega, kontrollida rehvide seisundit, kontrollida tagavararatta seisundit, kontrollida apteegi olemasolu ning turvavahendite olemasolu); • planeerida sõitu, et oleks võimalik sõita säästlikult ja ohutult (enne väljasõitu planeerida teekond võttes arvesse tee ja ilmaolusid, püüdes vältida ohtlikke teelõike ja liiklusummikuid); • komplekteerida reisile vajalikku varustust ja oskab turvaliselt ja otstarbekalt paigutada pagasit autosse; • võtta arvesse elustiili, sõidu motiivide, sotsiaalse pinge, joobe,

	<p>uimastite jne mõju tema käitumisele juhina;</p> <ul style="list-style-type: none"> võtta arvesse väsimuse mõju ja oskab planeerida puhkepause.
Hindamismeetodid ja -kriteeriumid	Hindamine toimub töö käigus ja vastavalt õpilase omandatud teadmiste ja kogemuste kasutamisel liikluses ja antud teema õpiväljundite saavutamisel.
Iseseisva töö sisu	Õpilane planeerib etteantud marsruudil liikumise, tuues välja selle teekonna ohtlikud kohad ja lahendused nende vältimiseks. Sõidutunnis sõidetakse see marsruut läbi ja hiljem tehakse analüüs. Lahendada teemakohaseid liiklusteste. Tutvuda E-koolis teemakohaste materjalidega.
Kohustuslik kirjandus	Lugeda E-koolis teemakohaseid materjale. Liiklusseadus, maanteede atlas, Tartu linna kaart.

T 3.3.	Keskkonda säästev auto kasutamine
Koht õppekavas	Aine kuulub õppekava algastme koolituse teooriaõppe 3. moodulisse.
Moodul 3 maht	Vähemalt 7 kohustuslikku tundi. Tundide jaotus mooduli raames määratakse juhi õppekavas.
Aine läbimise eeltingimused	Läbitud teooriaõppe 1. ja 2. moodul.
Aine lühikirjeldus	Auto kasutamisega kaasneb kahju keskkonnale. Kuidas saab seda kahjulikku mõju vähendada? Sõiduviisi valikuga, sõidu planeerimisega, auto korralise hooldamisega, eelsoojendi kasutamisega, auto valikuga ostes jms. Arutletakse vajadustest lähtuvalt võimaluste üle säästa ja milliseid meetmeid keegi on nõus keskkonna säästmiseks tarvitusele võtma.
Aine üldeesmärgid	Lua eeldused auto säästlikuks kasutamiseks vajalike teadmiste kujunemiseks. Lua eeldused motivatsiooni suurendamiseks autot kasutades keskkonda säästa. Lua eeldused enesehinnanguks – kui motiveeritud keegi on autot keskkonda säästvalt kasutama.
Õpiväljundid	<p>Pärast koolitust õpilane:</p> <ul style="list-style-type: none"> teab kuidas auto kasutamine keskkonnale mõjub ja kuidas seda kahjulikku mõju saab vähendada; oskab leida auto kasutaja juhendist teavet keskkonna säästmise kohta; teab kuidas jälgida kütuse kulu; on rohkem motiveeritud autot kasutades keskkonda säästma; mõistab, et säästlik sõiduviis on ka ohutu sõiduviis.
Õppimise korralduslikud alused, tegevused ja meetodid õpiväljundite saavutamiseks	Teema käsitlemist alustatakse eesmärkide püstitamisega ja õpiväljundite tutvustamisega, seejärel järgneb loeng (PowerPoint), mida toetavad erinevad videofilmid, arutelud ja rühmatööd. Tunni lõpus tagasiside ja õpilaste iseseisvate tööde analüüs.
Selleks, et saavutada õpiväljundid, peab õpilane teadma, mõistma oskama:	<p>Teab:</p> <ul style="list-style-type: none"> ja mõistab, et säästlik sõiduviis on ka ohutu sõiduviis; keskkonnaga seonduvaid nõudeid sõiduki kasutamisel; kuidas sõidukit keskkonda säästvalt kasutada; keskkonnasäästliku juhtimise seost ohutusega; ja mõistab säästliku, ohutu ja teisi liiklejaid arvestava juhtimisviisi eeliseid; kuidas valida asukohta teel riski vältimise ja keskkonna

	<p>säästmise eesmärgil;</p> <ul style="list-style-type: none"> • millised võimalused on keskkonna säästmiseks; • millised on peamised kuluartiklid auto kasutamisel; <p>Oskab:</p> <ul style="list-style-type: none"> • säästlikult sõita tagades seejuures ohutu sõiduviisi; • sõituseid planeerima keskkonda säästmise eesmärgil; • leida auto kasutusjuhendist teavet keskkonna säästmise kohta; • käsitseda sõidukit ohutult ja keskkonda säästvalt; • vältida asjatut kütuse ja muude ressursside kulutamist.
Hindamise meetodid ja -kriteeriumid	Hindamine toimub töö käigus ja vastavalt õpilase omandatud teadmiste ja kogemuste kasutamisel liikluses ja antud teema õpiväljundite saavutamisel.
Iseseisva töö sisu	Võrrelda vähemalt kolme erineva sõiduki kasutusjuhendit ja leida nendest sarnased juhised keskkonnasäästliku sõiduki kasutamise kohta. Tutvuda E-koolis teemakohaste materjalidega.
Kohustuslik kirjandus	Lugeda E-koolis teemakohaseid materjale. Tutvuda vähemalt kolme erineva sõiduki kasutusjuhendiga.

T 3.4.	Sõitmine rasketes tee- ja ilmastikuoludes
Koht õppekavas	Aine kuulub õppekava algastme koolituse teooriaõppe 3. moodulisse.
Moodul 3 maht	Vähemalt 7 kohustuslikku tundi. Tundide jaotus mooduli raames määratakse juhi õppekavas.
Aine läbimise eeltingimused	Läbitud teooriaõppe 1. ja 2. moodul.
Aine lühikirjeldus	Rasketes tee- ja ilmastikuolud põhjustavad tee ja rattavahelise haardumise või nähtavuse halvenemise. Kuidas sellistes rasketes oludes ohutult sõidukit juhtida? Selleks, et juht saaks sõita ohutult (suudaks säilitada tee ja ratta vahelise haardumise, oskaks valida oludele vastava sõidukiiruse ja õige pikivahe), peab ta arvestama asjaoluga, et sõidukile mõjuvad jõud, mis võivad töötada vastupidiselt juhi soovile. Mõistes sõidukile mõjuvaid jõude ja kuidas juht oma käitumisega saab neid jõudusid muuta, saab sõites neid arvestada. Arutletakse järgmistel teemadel: peatamisteed = reageerimisteed + pidurdusteed; reageerimisaeg, pidurdusteedkonna sõltuvus sõidukiirusest, haardumisest ja massist, tsentrifugaaljõud, inerts, kineetiline energia, jääkkiirus, kokkupõrkel vallanduvad jõud jms.
Aine üldeesmärgid	Luu eeldused rasketes tee- ja ilmastikuoludes sõitmiseks vajalike teadmiste kujunemiseks. Luua eeldused rasketes tee- ja ilmastikuoludes sõitmise seotud ohtude mõistmiseks ja teadmiste kujunemiseks kuidas neid ohte vältida.
Õpiväljundid	Pärast koolitust õpilane: <ul style="list-style-type: none"> • teab sõidukile mõjuvate jõudude olemust ja oskab neid oma sõidus arvestada; • teab rasketes tee- ja ilmastikuoludes sõiduki juhtimisega seotud ohte ja kuidas neid ohte on oma käitumisega võimalik vältida.
Õppimise korralduslikud alused, tegevused	Teema käsitlemist alustatakse eesmärkide püstitamisega ja õpiväljundite tutvustamisega, seejärel järgneb loeng (PowerPoint), mida toetavad erinevad videofilmid, arutelud ja rühmatööd. Tunni lõpus tagasiside.

ja meetodid õpiväljundite saavutamiseks	
Hindamismeetodid ja -kriteeriumid	Hindamine toimub töö käigus ja vastavalt õpilase omandatud teadmiste ja kogemuste kasutamisel liikluses ja antud teema õpiväljundite saavutamisel.
Iseseisva töö sisu	Tutvuda E-koolis teemakohaste materjalidega.
Kohustuslik kirjandus	Lugeda E-koolis teemakohaseid materjale.

T 3.5.	Peatamisteedkonna pikkust mõjutavad tegurid ja riskide ennetamine
Koht õppekavas	Aine kuulub õppekava teooriaõppe algastme libedasõidu koolitusse.
Moodul 3 maht	Vähemalt 7 kohustuslikku tundi. Tundide jaotus mooduli raames määratakse juhi õppekavas.
Aine läbimise eeltingimused	Läbitud teooriaõppe 1. ja 2. moodul.
Aine lühikirjeldus	Juht peab olema võimeline valima oludele vastava sõidukiiruse ja teadma, kui palju tuleb sõites enda ümber ruumi hoida. Samuti peab ta teadma, kui kiiresti on võimalik sõiduk peatada. Peatamisteedkonna pikkus sõltub sõiduki sõidukiirusest ja tehnilisest seisundist, juhi oskusest pidurdada, reageerimiskiirusest, teoludest jms. Selgitatakse pidurdusteedkonna sõltuvust teekatte iseärasustest ja sõidukiirusest ning et väiksema sõidukiiruse suurendamine või vähendamine mõjutab oluliselt peatamisteedkonna pikkust.
Aine üldeesmärgid	Lua eeldused vajalike teadmiste kujunemiseks oludele vastava sõidukiiruse, ohutu piki- ja külgsuuna valikuks. Juht peab mõistma tee- ja ilmastikuolude mõju rehvi haardumisele teepinnaga. Lua eeldused mõistmaks, et sõidukit ei saa hetkega seisma jätta ja seepärast tuleb sõites enda ümber hoida piisavalt ruumi; kui ruumi on vähe, tuleb vähendada sõidukiirust.
Õpiväljundid	Pärast koolitust õpilane: <ul style="list-style-type: none"> • teab, kui palju kulub aega ja ruumi, et sõiduk peatada; • mõistab, et väiksema sõidukiiruse suurendamine või vähendamine mõjutab oluliselt juhi võimalusi sõidukit peatada; • mõistab erinevate tee- ilmastikuolude iseärasusi ning nende mõju sõiduki juhitavusele; • omab suuremat motivatsiooni sõita oludele vastava sõidukiirusega ning õige piki- ja külgsuuna.
Õppimise korralduslikud alused, tegevused ja meetodid õpiväljundite saavutamiseks	Teema käsitlemist alustatakse eesmärkide püstitamisega ja õpiväljundite tutvustamisega, seejärel järgneb loeng (PowerPoint), mida toetavad erinevad videofilmid, arutelud ja rühmatööd. Tunni lõpus tagasiside.
Selleks, et saavutada õpiväljundid, peab õpilane teadma, mõistma oskama:	Teab: <ul style="list-style-type: none"> • millised on peamised füüsikalised tegurid, mis mõjutavad liikumisenergia ja kesktõukejõu suurust; • kuidas mõjutab sõidukiirus pidurdusteedkonna pikkust ja kesktõuke jõu suurust;

	<ul style="list-style-type: none"> • millest koosneb peatumisteed; • mis on haardetegur ja millised on seda mõjutavad tegurid; • kehtivaid nõudeid väljaspool teed sõidukiga liikumisel; • mis on õige sõidukiiruse valiku põhialusteks. <p>Oskab:</p> <ul style="list-style-type: none"> • kirjeldada sobiva pikivahe valiku erinevusi sõltuvalt tee- ja ilmastikuoludest; • kirjeldada ohtusid sõidukijuhile, tulenevalt halvast nähtavusest ja kuidas neid vältida; • kirjeldada juhi ohutut tegevust madalalt vastu paistva päikese ja märjast teekattest tuleneva päikesepeegelduse korral; • kirjeldada vesiliu tekkepõhjuseid ja võimalusi selle vältimiseks; • kirjeldada ohutu sõiduteekonna planeerimise võimalusi; • kirjeldada kiilasjää tekkimist soodustavaid tingimusi, kuidas selle tekkimist ennustada ja käitumisjuhiseid sellisele teelõigule sattumisel; • kirjeldada külgtuule mõju sõiduki juhitavusele ja suunakindlusele, sealhulgas möödasõidul ja kuidas võimalike ohtusid vältida; • kirjeldada talvisel teel sissesõidetud sõidujälgedest väljumisega seotud ohtusid, sealhulgas möödasõidul ja kuidas neid vältida.
Hindamismeetodid ja -kriteeriumid	Hindamine toimub töö käigus ja vastavalt õpilase omandatud teadmiste ja kogemuste kasutamisel liikluses ja antud teema õpiväljundite saavutamisel.
Iseseisva töö sisu	Tutvuda E-koolis teemakohaste materjalidega.
Kohustuslik kirjandus	Lugeda E-koolis teemakohaseid materjale.

1.2.SÕIDUÕPE

S 1.1.	Juhi tööasend ja turvavarustus
Koht õppekavas	Aine kuulub õppekava algastme koolituse sõiduõppe 1. moodulisse.
Moodul 1 ja 2 maht kokku	Vähemalt 16 kohustuslikku sõidutundi. Kohustuslike sõidutundide jaotus moodulite 1 ja 2 raames määratakse juhi õppekavas. Vajadusel sõidutundide kogumaht määratakse sõiduõppe individuaalses õppekavas.
Kohustuslike sõidutundide arv	Vähemalt 0,5 sõidutund.
Aine läbimise eeltingimused	Läbitud teooriaõppe moodul 1 õppeained ” Ülevaade õppetöö korraldusest ja eesmärkidest” ning ” Iseseisvaks õppimiseks juhendamine”.

Aine lühikirjeldus	Koolitus viiakse läbi kohas, kus muud liiklust ei häirita ega ohustata, muuks liikluseks suletud alal, õppesõiduväljakul, turvahallis ja/või selleks kohandatud simulaatoril. Omandatakse sõiduks valmistumiseks vajalikud oskused – juhi tööasendi reguleerimine, oskus aidata sõitjatel turvavarustus kinnitada, oskus kontrollida sõiduki vastavust tehnõuetele, oskus aru saada, millal sõiduki kasutamine on ohtlik.
Aine üldeesmärgid	Luuakse eeldused enne sõidu alustamist enda ja teiste liiklejate ohutuse tagamiseks vajalike oskuste kujunemiseks. Luuakse eeldused motivatsiooni suurendamiseks kasutada turvavarustust ja nõuda turvavarustuse kasutamist sõitjatelt.
Õpiväljundid	<p>Pärast koolitust õpilane:</p> <ul style="list-style-type: none"> • oskab teostada sõiduki sõidueelset kontrolli kasutades sh sõiduki käsiraamatut; • oskab reguleerida tööasendi ja tahavaatepeeglid juhile sobivaks; • oskab ise kasutada sõiduki turvavarustust ja aidata kaassõitjatel kinnitada turvavarustust; selgitada turvavarustuse kasutamise vajalikkust; • oskab kasutada sõidukile paigaldatud lisa- ja mugavusseadmeid; • teab juhi valest tööasendist ja turvavarustuse valest kasutamisest tulenevaid ohte; • on rohkem motiveeritud kasutama turvavarustust ja nõudma turvavarustuse kasutamist sõitjatelt .
Õppimise korralduslikud alused	<p>Aine jaguneb järgmisteks alateemadeks:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1) Vajalikud teadmised autost rooli taga olles. 2) Vajalikud teadmised autost mootoriruumis. 3) Vajalikud teadmised auto tuledest.
Tegevused ja meetodid õpiväljundite saavutamiseks	<ol style="list-style-type: none"> 1) Turvarihmade õige kasutamise harjutamine. Turvapatjade töötsoonide määramine. Õige istumisasendi reguleerimine. Auto armatuuris olevate näidikute ja kontrolltulede selgeks saamine. Auto lülitite ja juhtkangidega töötamise läbiproovimine. 2) Mootoriõli kontrollimine. Jahutusvedeliku, klaasipesuvedeliku, pidurivedeliku kontrollimine. Elektrikaitsmete määramine auto tehnilist käsiraamatut kasutades. Akupatarei ülevaatus. 3) Tulede asukohtade kindlakstegemine ja nende töö kontroll.

Hindamismeetodid	Vestluses õpilasega annab õpetaja hinnangu eelnevatele õpilase teadmistele autost. Vajadusel korrigeerib ja võimalusel avaldab tunnustust, kiidab.
Hindamis-kriteeriumid	Õpilane peab suutma istet õigesti reguleerida ja turvarihma õigesti kasutada. Peab teadma auto armatuuris olevate näidikute ja tulede tähendusi. Peab oskama välistulede korrasolekut kontrollida.

S 1.2.	Sõiduki käsitlemine
Koht õppekavas	Aine kuulub õppekava algastme koolituse sõiduõppe 1. moodulisse.
Moodul 1 ja 2 maht kokku	Vähemalt 16 kohustuslikku sõidutundi. Kohustuslike sõidutundide jaotus moodulite 1 ja 2 raames määratakse juhi õppekavas. Vajadusel sõidutundide kogumaht määratakse sõiduõppe individuaalses õppekavas.
Kohustuslike sõidutundide arv	Vähemalt 1 sõidutund, kuid mitte vähem kui on vaja aine õpiväljundite saavutamiseks.
Aine läbimise eeltingimused	Läbitud sõiduõppe moodul 1 õppeaine "Juhi tööasend ja turvavarustus".
Aine lühikirjeldus	Koolitus viiakse läbi kus muud liiklust ei häirita ega ohustata, liikluseks suletud alal, õppesõiduväljakul ja/või selleks kohandatud simulaatoril. Harjutatakse mootori käivitamist, sõiduki juhtimisseadmete käsitlemist, manööverdämist, märgu andmist, sujuvat liikumist, sõidu lõpetämist, pidurdämist jms. Harjutämist jätkatakse kuni saavutatakse ohutu ja keskkonda säästev sõiduki käsitlemise vilumus tasemel, mis on vajalik sõidu õpingute alustämiseks vähese liiklusega teel.
Aine üldesmärgid	Luuakse eeldused ohutu ja keskkonda säästva sõiduki käsitlemis oskuste kujunemiseks, mis on vajalikud sõiduõppe jätkämiseks vähese liiklusega teedel. Õpilane oskab paigalt võtta, sõidukit sujuvalt ja äkkpidurdämiseiga peatada ning sõidurada vahetada
Õpiväljundid	Pärast koolitust õpilane: <ul style="list-style-type: none"> • oskab käsitseda sõidukit ohutult ja keskkonda säästvalt tasemel, mis võimaldab jätkata sõidu õppämist vähese liiklusega teedel; • teab sõiduki vale käsitlemisega seonduvaid ohte ja mõju keskkonnale; • omab realistlikku arusaama isiklikest, sõiduki käsitlemisega

	<p>seotud tugevatest ja nõrkadest külgedest;</p> <ul style="list-style-type: none"> tajub ja teab oma nõrku külgi, mis on seotud sõiduki käsitlemisega ning oskab oma käitumises nendega arvestada; on motiveeritud sõidukit ohutult ja keskkonda säästvalt käsitlema.
Õppimise korralduslikud alused	<p>Aine jaguneb järgmisteks alateemadeks:</p> <ol style="list-style-type: none"> sõidu alustamise tehnika seisma jäämise tehnika peeglite kasutamise oskus käikude vahetamise tehnika
Tegevused ja meetodid õpiväljundite saavutamiseks.	<p>Õpilasel kujundatakse välja pedaalide tunnetust ja oma jalgade liikumise kontrolli.</p> <p>Õpilasel kujundatakse välja peeglitest vaatamise oskust ja vajadust.</p> <p>Õpilasel kujundatakse välja tunnetuslikku käiguvahetust (käikude vahetamine käigukangi vaatamata).</p>
Hindamismeetodid	<p>Õpilase enesehinnang.</p> <p>Vahekontroll enne liiklusesse minekut.</p> <p>Õpetaja hinnang platsiharjutuste sooritamisele ja juhtimisvõtete omandamisele.</p>
Hindamiskriteeriumid	<p>Õpetaja ja õpilase hinnangud õpilase oskustest harjutuste sooritamisel langevad kokku. Õpilane on võimeline kohalt liikuma hakkama mootorit välja suretamata Aeglaselt pöördega tagurdama takistustele otsa sõitmata ja mootorit välja suretamata. Seisma jääma sujuvalt. Käike sisse ja välja lülitama käigukangi vaatamata.</p>

S 2.1.	Sõiduki juhtimine vähese liiklusega teedel
Koht õppekavas	Aine kuulub õppekava esmaõppe algaste sõiduõppe 2. moodulisse.
Moodul 1 ja 2 maht kokku	Vähemalt 16 kohustuslikku sõidutundi. Kohustuslike sõidutundide jaotus moodulite 1 ja 2 raames määratakse juhi õppekavas. Vajadusel sõidutundide kogumaht määratakse sõiduõppe individuaalses õppekavas.
Kohustuslike sõidutundide arv	Vähemalt 1 sõidutund, kuid mitte vähem kui on vaja aine õpiväljundite saavutamiseks.
Aine läbimise eeltingimused	Läbitud sõiduõppe moodul 1 õppeained.

Aine lühikirjeldus	Viimistletakse sõiduki ohutu ja keskkonda säästva käsitsemise vilumust tasemeni, mis on vajalik sõiduõppe jätkamiseks erinevates liiklussituatsioonides. Harjutatakse liikluses osalemiseks vajalikke oskusi vastavalt regiooni eripärale: tähelepanu suunamist liikluses olulisele, ohutu liiklemise põhimõtete kohaldamist, teiste liiklejatega arvestamist, õiget asukoha valikut teel; teede lõikumisaladele, teega külgnevatele aladele, raudteeülesõidukohale lähenemist ja nende ületamist; sõidujärjekorra reeglite kohaldamist; peatumist ja parkimist, manöövrivrite sooritamist jms. Juhitakse tähelepanu liikluses osalemisega seotud ohtudele ja nende vältimise võimalustele.
Aine üldeesmärgid	Luuakse eeldused liikluses osalemiseks vajalike oskuste kujunemiseks tasemeni, mis on vajalik sõidu õppimise alustamiseks erinevates liiklussituatsioonides. Luuakse eeldused valmiduse kujunemiseks võtta juhina vastutus enda ja teiste elu ning tervise eest. Luuakse eeldused realistliku arusaama kujunemiseks isiklikest, vähese liiklusega teedel sõitmisega seotud tugevatest ja nõrkadest külgedest. Suurendada järjest rohkem õpilase vastutust oma õppimise eest
Õpiväljundid	<p>Pärast koolitust õpilane:</p> <ul style="list-style-type: none"> • oskab käsitseda sõidukit ohutult ja keskkonda säästvalt viisil, mis on vajalik sõidu õppimise alustamiseks erinevates liiklussituatsioonides; • omab vajalikke oskusi liiklemiseks vähese liiklusega teel; • oskab peatuda ja parkida teel; • teab vähese liiklusega teel sõiduga seotud ohte ja oskab neid ohte oma käitumisega vältida; • mõistab, et juhil kui suurema ohu allika valdajal, tuleb võtta vastutus enda ja teiste elu ning tervise eest; • omab realistlikku arusaama isiklikest, vähese liiklusega teedel sõitmisega seotud tugevatest ja nõrkadest külgedest; • tajub ja teab oma nõrku külgi, mis on seotud sõiduki juhtimisega vähese liiklusega teedel, ning oskab oma käitumises nendega arvestada.
Õppimise korralduslikud alused	<p>Aine jaguneb järgmisteks alateemadeks:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1) sõit samaliigilistel teedel; 2) sõit ühe- ja kahesuunalistel teedel; 3) peatumine ja parkimine.

Tegevused ja meetodid õpiväljundite saavutamiseks	<p>Harjutatakse aine lühikirjelduses toodut.</p> <p>Õpilast suunatakse võtma vastutust oma tegevuse eest, mitte ei öelda talle pidevalt ette, mida ta tegema peab. Õpetaja küsimustega suunamisel jõuab õpilane ise õigete järelduste ja otsusteni.</p> <p>Õpilases kujundatakse oskust tähelepanu jaotada korraga mitmes suunas ja mitmele tegevusele. Sõidu alustamine ristmikul liiklusolukorraga arvestades ja teisi liiklejaid mitte takistades. Õpilane annab hinangu enda vähese liiklusega teedel sõitmiseiga seotud tugevatele ja nõrkadele külgedele. Õpetajaga arutledes tuuakse välja õpilase poolt märkimata jäänud teemad ning tegeletakse üle- ja alahinnangutega.</p>
Hindamismeetodid	<p>Õpilase enesehinnang. Sõiduõppe vahearvestus kolmel teemal:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1) sõit samaliigilistel teedel; 2) sõit ühe- ja kahesuunalistel teedel; 3) peatumine ja parkimine. <p>Vahearvestuste hindamisel tuginetakse riikliku sõidueksami hindamise eeskirjale.</p>
Hindamiskriteeriumid	<p>Õpetaja ja õpilase hinnangud, õpilase oskustest liigelda samaliigilistel teedel, langevad kokku.</p> <p>Õpetaja ja õpilase hinnangud, õpilase oskustest liigelda ühe- ja kahesuunalistel teedel, langevad kokku.</p> <p>Õpetaja ja õpilase hinnangud, õpilase oskustest peatuda ja parkida, langevad kokku.</p> <p>On võimeline sõitma iseseisvalt samaliigilistel teedel tasemel, mis võimaldavad õpilasel jätkata sõidu õppimist ühe- ja kahesuunalistel teedel.</p> <p>On võimeline sõitma iseseisvalt ühe- ja kahesuunalistel teedel tasemel, mis võimaldavad õpilasel jätkata sõidu õppimist raskemates liiklussituatsioonides.</p> <p>Vähese liiklusega teel sõidukit parkides suudab harjutusi sooritada iseseisvalt, parandada tekkinud vigu, korrigeerida vajadusel sõiduki algasendit ning ei sõida tahtmatult või sõidukit kahjustades äärekivisse. Parkimisharjutustega tuleb saada hakkama ilma õpetaja sekkumiseta.</p>
Juhendaja roll	<p>Juhendaja saab osaleda sõidutundides ning seejärel harjutada koos õpilasega õpitut kuni tasemeni, mis võimaldavad õpilasel jätkata sõidu õppimist raskemates liiklussituatsioonides.</p>

S 2.2.	Sõiduki juhtimine erinevates liiklussituatsioonides
Koht õppekavas	Aine kuulub õppekava algastme koolituse sõiduõppe 2. moodulisse.
Moodul 1 ja 2 maht kokku	Vähemalt 16 kohustuslikku sõidutundi. Kohustuslike sõidutundide jaotus moodulite 1 ja 2 raames määratakse juhi õppekavas. Vajadusel sõidutundide kogumaht määratakse sõiduõppe individuaalses õppekavas.
Kohustuslike sõidutundide arv	Vähemalt 1 sõidutund, kuid mitte vähem kui on vaja aine õpiväljundite saavutamiseks.
Aine läbimise eeltingimused	Läbitud sõiduõppe moodul 1 õppeained ja moodul 2 õppeaine "Sõiduki juhtimine vähese liiklusega teedel".
Aine lühikirjeldus	Koolitus viiakse läbi keerulisema ja tihedama liiklusega teedel. Viimistletakse sõiduki ohutu ja keskkonda säästva käsitsemise vilumust tasemeni, mis on vajalik sõiduõppe jätkamiseks 3. moodulis. Harjutatakse liikluses osalemiseks vajalikke oskusi vastavalt Eestimaa regiooni eripärale: tähelepanu suunamist liikluses olulisele, ohutu liiklemise põhimõtete kohaldamist, teiste liiklejatega arvestamist, õige asukoha valikut teel; teede lõikumisaladele, teega külgnevatele aladele, raudteeülesõidukohale lähenemist ja nende ületamist; sõidujärjekorra reeglite kohaldamist; peatumist ja parkimist, manöövrivate sooritamist jms. Juhitakse tähelepanu liikluses osalemisega seotud ohtudele ja nende vältimise võimalustele.
Aine üldeesmärgid	Luuakse eeldused liikluses osalemiseks vajalike oskuste kujunemiseks tasemeni, mis on vajalik sõidu õppimise alustamiseks 3. moodulis. Suurendada järjest rohkem õpilase vastutus oma õppimise eest. Luua eeldused realistliku arusaama kujunemiseks erinevates liiklussituatsioonides osalemisega seotud tugevatest ja nõrkadest külgedest.
Õpiväljundid	<p>Pärast koolitust õpilane:</p> <ul style="list-style-type: none"> • oskab käsitseda sõidukit ohutult ja keskkonda säästvalt viisil, mis on vajalik sõidu õppimise alustamiseks 3. moodulis; • omab erinevates liiklussituatsioonides toimetulekuks vajalikke oskusi teel; • teab erineva liiklusega teel sõiduga seotud ohte ja oskab neid ohte oma käitumisega vältida; • mõistab, et juhil kui suurema ohu allika valdajal, tuleb võtta vastutus enda ja teiste elu ning tervise eest; • omab realistlikku arusaama isiklikest, erineva liiklusega teel sõitmisega seotud tugevatest ja nõrkadest külgedest; • tajub ja teab oma nõrku külgi, mis on seotud sõiduki juhtimisega erineva liiklusega teedel ning oskab oma käitumises nendega arvestada; • kohanema liikluses toimuvate muutustega; • on võimeline hindama võimaliku liiklusohtliku olukorra tõsidust ja reageerima kohaselt; • on võimeline liiklusoludega arvestades sõidukit juhtima antud teelõigul lubatud suurima sõidukiirusega.

Õppimise korralduslikud alused	<p>Aine jaguneb järgmisteks alateemadeks:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1) Sõit pärisuunalisel sõiduteel, kui pärisuunas on mitu sõidurada. 2) Reguleeritud ristmike ületamine. 3) Sõit ringristmikel. 4) Sõit üle raudtee, teega külgnevalt alalt teele ja teelt ära 5) Manöövrid tihedama liiklusega teedel.
Tegevused ja meetodid õpiväljundite saavutamiseks	<p>Harjutatakse aine lühikirjelduses toodut.</p> <ol style="list-style-type: none"> 1) Liikluses pööratakse õpilase tähelepanu olukordadele, mis aitab tal mõista õige paiknemise vajalikkust lähtudes eelkõige liiklusohutusest. Kujundatakse oskust valida sõidurada otsesõiduks ja parempöördeks. 2) Lähenedes reguleeritud ristmikele kujundatakse välja harjumust fooritulesid juba kaugelt näha ja suutlikkust oma kiirust sellele vastavalt valida. 3) Harjutatakse paiknemist ja asukohavahetust nii asulavälisel kui ka asulasisesel ringristmikul. Arutelus õpilasega saadakse selgeks põhjused, mis tingivad erineva käitumise sõitmisel erinevatel ringristmikel (asulas või asulast väljas; liiklusmärkidega tähistatud ja tähistamata ringristmikud). 4) Rõhutatakse veendumise vajalikkust raudteede ületamisel. Kujundatakse hinnangut sõidukiiruse valikul. Arengumeetodil, sõitmisel erinevates olukordades, kujundatakse arusaamist ohtudest, mis võivad esineda sõitmisel teega külgnevalt alalt teele ja vastupidi (piiratud nähtavus, jalgrattateed, kõnniteed, ebatasasused, erinev teekate jne). 5) Kujundatakse vajadust ja oskust teiste liiklejatega arvestamisel tagasipöördel, sõiduraja vahetamisel, vasakpöördel. Kujundatakse oskust valida kohta ja sõidurada vasak- ja tagasipöördeks.
Hindamismeetodid	<p>Õpilase enesehinnang.</p> <p>Sõiduõppe vahearvestus kolmel teemal:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1) Manöövrid reguleeritud ristmikul. 2) Sõit ringristmikel. 3) Sõidu lõpetamine ja alustamine teega külgnevatel aladel. Ümberpöörded sõidu alustamisel kitsal teel. <p>Vahearvestuste hindamisel tuginetakse riikliku sõidueksami hindamise eeskirjale.</p>

Hindamis-kriteeriumid	<p>Õpetaja ja õpilase hinnangud õpilase oskustest liigelda reguleeritud rismikel langevad kokku.</p> <p>Õpetaja ja õpilase hinnangud õpilase oskustest peatuda ja parkida ja ümber pöörata kitsal ala langevad kokku.</p> <p>Õpilane on võimeline iseseisvalt sõitma reguleeritud ristmikel.</p> <p>Õpilane on võimeline iseseisvalt sõitma ohutult ja õigesti ringristmikel.</p> <p>On võimeline iseseisvalt valima tagasipöörde kohta ja sooritama manöövreid. On võimeline sõitma ohutult teele ja teelt ära ning ohutult ületama raudteeülesõidukohti.</p>
Juhendaja roll	Juhendaja saab osaleda sõidutundides ning seejärel harjutada koos õpilasega õpitut kuni tasemeni, mis võimaldavad õpilasel jätkata sõidu õppimist raskemates liiklussituatsioonides.

S 3.1.	Möödasõit, möödumine ja ümberpõige
Koht õppekavas	Aine kuulub õppekava algastme koolituse sõiduõppe 3. moodulisse.
Moodul 3 maht	Vähemalt 6 kohustuslikku sõidutundi. Kohustuslike sõidutundide jaotus mooduli raames määratakse juhi õppekavas. Vajadusel sõidutundide kogumaht määratakse sõiduõppe individuaalses õppekavas.
Kohustuslike sõidutundide arv	Vähemalt 1 sõidutund, kuid mitte vähem kui on vaja õppeaine õpiväljundite saavutamiseks.
Aine läbimise eeltingimused	Läbitud sõiduõppe 1. ja 2. mooduli õppeained.
Aine lühikirjeldus	<p>Aine raames väljaspool asulat läbiviidavas sõidutunnis rakendatakse teooriaõppes omandatud teadmisi pärisuunas ja vastassuunas möödasõidu, möödumise ja võimalusel ka ümberpõike kohta – ohutuks möödasõiduks vajalike eelduste olemasolu hindamine, käitumine möödasõitja ja möödasõidetava rollis, ohu ilmnemisel möödasõidu katkestamine jms. Aine raames viiakse läbi sõidutund teelõigul, kus möödasõidu, möödumise ja ümberpõike õpetamisega teisi liiklejaid oluliselt ei häirita. Tavaliikluses on õppesõidukiga keeruline leida võimalust möödasõidu õpetamiseks – pole sõidukeid, kellest mööda sõita. Seepärast viiakse sõidutund läbi 2-3 õppesõidukiga. Jäädes sõitma 10-20 km/h väiksema sõidukiirusega kui on suurim lubatud sõidukiirus ja/või oludele vastav sõidukiirus konkreetsel teelõigul, saab kordamööda pakkuda üksteisele võimalust mööda sõita. Kui koolil on ainult üks õppesõiduk, siis teiseks sõidukiks võib olla ka mõni muu, õppesõidukiks mitte kohandatud harjutuse läbiviimist abistav sõiduk, kuid oma sõidutunni juhib iga õpilane õppesõidukiga. Sõidutunni käigus juhib iga õpilane vähemalt ühe sõidutunni. Sellel ajal kui üks õpilastest sõidab, jälgivad teised tema sõitu. Reflekteritakse nähtu ja kogetu üle – kas möödasõit oli</p>

	ohutu, kuidas minul läks võrreldes teistega, mis läks hästi, mida võiks teha teist moodi, kas pikivahe enne ja pärast möödaskõitu oli piisav, kas manööver tehti õigesti jms. Sõidutundi juhib õpetaja suunavate küsimustega, kasutades nn arengutreeningu meetodit.
Aine üldeesmärgid	Lua eeldused ohutuks möödaskõiduks, möödumiseks ja ümberpõikeks ning väljaspool asulat peatumiseks ja parkimiseks vajalike oskuste kujunemiseks. Suurendada järjest rohkem õpilase vastutus oma õppimise eest. Lua eeldused realistliku arusaama kujunemiseks isiklikest, möödaskõidu, möödumise, ümberpõike, peatumise ja parkimisega väljaspool asulat seotud tugevatest ja nõrkadest külgedest.
Õpiväljundid	<p>Pärast koolitust õpilane:</p> <ul style="list-style-type: none"> • oskab hinnata ohutuks möödaskõiduks vajalike eelduste olemasolu; • mõistab, et möödaskõit ei ole kohustuslik manööver; • oskab ohutult mööda sõita nii päri- kui ka vastassuuna vööndi kaudu; • oskab käituda möödaskõidetava rollis; • oskab peatuda ja parkida väljaspool asulat; • omab realistlikku arusaama isiklikest, möödaskõidu, möödumise, ümberpõike, peatumise ja parkimisega väljaspool asulat seotud tugevatest ja nõrkadest külgedest.
Õppimise korralduslikud alused	<p>Aine jaguneb järgmisteks alateemadeks:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1) Juhi käitumine enne möödaskõidule minemist. 2) Möödaskõidu lõpetamine. 3) Juhi käitumine, kui temast sõidetakse mööda. 4) Ümberpõige ja parkimine asulavälisel teel.
Tegevused ja meetodid õpiväljundite saavutamiseks	<ol style="list-style-type: none"> 1) Tuginedes teoorias läbitule harjutatakse õige pikivahe määramist enne möödaskõitu möödaskõidetavaga. Arengumeetodil vesteldes kujundatakse hinnanguid ohutuks möödaskõiduks vajaliku teepikkuse olemasolust, lähtudes sõidukite kiirustest. Vestlus põhineb näitekatsetel, mida tehakse mitme õppeautoga liikluseks suletud teelõigul. 2) Näitekatse põhjal kujundatakse oskust möödaskõit lõpetada möödaskõidetavat ohustamata. 3) Kujundatakse arusaamist ohust, mis tekib kui möödaskõidetav oma kiirust suurendab või muul moel möödaskõitjat takistab. 4) Kujundatakse arusaamu külgvahest ümberpõikel ja parkimisest väljaspool asulat.
Iseseisva töö sisu	Õpilase ja õpetaja arusaamad ohutust möödaskõidu sooritamisest langevad kokku.

S 3.2.	Sõiduki juhtimine planeeritud teekonnal
Koht õppekavas	Aine kuulub õppekava algastme koolituse sõiduõppe 3. moodulisse.
Moodul 3 maht	Vähemalt 6 kohustuslikku sõidutundi. Kohustuslike sõidutundide jaotus mooduli raames määratakse juhi õppekavas. Vajadusel sõidutundide kogumaht määratakse sõiduõppe individuaalses õppekavas.
Kohustuslike sõidutundide arv	Vähemalt 1 sõidutund.
Aine läbimise eeltingimused	Läbitud sõiduõppe 1. ja 2. moodul.
Aine lühikirjeldus	Õpilane planeerib sõidu punktist A punkti B ja sõidab sihtpunkti plaani kohaselt. Sõitu planeerides kasutatakse navigeerimisseadet ja/või kaarti. Planeeritud teekonnal sõites on oluline pöörata tähelepanu sõiduraja valikule riski vältimise eesmärgil ja harjutada sõitu juhatusmärkide järgi. Soovitav kasutada selle teema läbimisel rühmaõpet. Iga õpilane peab juhtima ühe sõidutunni.
Aine üldeesmärgid	Lua eeldused arusaama kujunemiseks, et sõitudega seonduvat aegsasti planeerides on võimalik mõjutada sõidu ohutust ja säästlikkust. Lua eeldused motivatsiooni suurendamiseks sõiduga seonduvat planeerida.
Õpiväljundid	Pärast koolitust õpilane: <ul style="list-style-type: none"> • oskab nii asulas kui ka väljaspool asulat sõitu planeerida ja koostatud plaani järgi sõita; • mõistab, et sõitu planeerides on võimalik mõjutada sõidu ohutust ja säästlikkust; • on rohkem motiveeritud sõitu riski vältimise ja keskkonna säästmise eesmärgil planeerima.
Õppimise korralduslikud alused	Aine jaguneb järgmisteks alateemadeks: <ol style="list-style-type: none"> 1) Sõidu planeerimine asulas tiheda liikluse tingimustes enne suuremaid ristmikke. 2) Sõidu planeerimine asulas ja asulast väljas suunavate liiklusmärkide ja positsioneerimisseadmete järgi.
Tegevused ja meetodid õpiväljundite saavutamiseks	Õpilases kujundatakse vajadust püüda kaugemale ette vaadata ja aru saada oma järgmistest tegevustest liikluses. Kujundatakse oskust õigeaegselt ja ohutult valida asukohta pärisuunavööndis, silmas pidades eesolevaid manöövreid. Õpetatakse positsioneerimisseadmete kasutamist sõidu planeerimisel.
Hindamismeetodid	Õpilase enesehinnang. Õpetaja hinnang õpilase õigeaegsete tähelepanekute ja asukohamuutuste suhtes liikluses. Õpetaja hinnang õpilase sõidu ohutusele.

Hindamiskriteeriumid	Õpetaja ja õpilase hinnangud õpilase oskustest sõidu planeerimisel lähtudes liikluskorraldusest ja kasutades positsioneerimisseadmeid, langevad kokku.
Juhendaja roll	Juhendaja saab osaleda sõidutundides ning seejärel harjutada koos õpilasega õpitut.

S 3.3.	Keskkonda säästev sõiduki juhtimine
Koht õppekavas	Aine kuulub õppekava algastme koolituse sõiduõppe 3. moodulisse.
Moodul 3 maht	Vähemalt 6 kohustuslikku sõidutundi. Kohustuslike sõidutundide jaotus mooduli raames määratakse juhi õppekavas. Vajadusel sõidutundide kogumaht määratakse sõiduõppe individuaalses õppekavas.
Aine läbimise eeltingimused	Läbitud sõiduõppe 1. ja 2. moodul.
Kohustuslike sõidutundide arv	Vähemalt 1 sõidutund.
Aine lühikirjeldus	Autojuhi peamised võimalused sõites keskkonda säästa on: teha tähelepanekuid piisavalt kaugelt, hoida piisavat piki- ja külgevahet, planeerida sõitu eesmärgiga võimaluse korral mitte seisma jääda, kasutada antud olukorras võimalikult kõrget käiku, kiirendada reipalt. Rõhutatakse, et säästlik sõiduviis on ka ohutu sõiduviis. Sõidu ajal mõõdetakse keskmist ja hetkelist kütuse kulu.
Aine üldeesmärgid	Lua eeldused keskkonda säästva sõiduviisi kujunemiseks. Lua eeldused realistliku arusaama kujunemiseks isiklikest, säästliku sõiduviisiga seotud tugevatest ja nõrkadest külgedest. Toetada plaani koostamist tegevuste kohta, mida harjutada esmase juhiloa omamise ajal, süvendamaks oskusi sõita keskkonda säästvalt, riske vältivalt ja teisi liiklejaid arvestavalt.
Õpiväljundid	<p>Pärast koolitust õpilane:</p> <ul style="list-style-type: none"> • oskab juhtida sõidukit keskkonda säästvalt; • mõistab, et säästlik sõiduviis on ka ohutu sõiduviis, milles ei ole midagi keerulist; • on rohkem motiveeritud juhtima sõidukit keskkonda säästvalt, riske vältivalt ja teisi liiklejaid arvestavalt; • omab realistlikku arusaama isiklikest, säästliku sõiduviisiga seotud tugevatest ja nõrkadest külgedest; • on teinud plaani, mida harjutada esmase juhiloa omamise ajal, süvendamaks oskusi sõita keskkonda säästvalt, riske vältivalt ja teisi liiklejaid arvestavalt.

Õppimise korralduslikud alused	Aine jaguneb järgmisteks alateemadeks: <ol style="list-style-type: none"> 1) Hinnang õpilase sõidustiilile säästlikuse seisukohalt. 2) Sõidustiili korrigeerimine. 3) Hinnang õpilase korrigeeritud sõidustiilile säästlikuse ja ohutuse seisukohalt.
Tegevused ja meetodid õpiväljundite saavutamiseks	<ol style="list-style-type: none"> 1) Õpilane sõidab kindlat etteantud teekonda. Sõidu ajal mõõdetakse keskmist kütusekulu, keskmist sõidukiirust, teekonna läbimise aega. 2) Õpilase esimest sõitu analüüsib õpetaja. Toob välja hästi tehtu ja selle mida võiks paremini teha. Vajadusel istub ise rooli ja näitab ette. 3) Õpilane sõidab seda sama etteantud teekonda, püüdes sõitmisel kasutada õpetaja poolt antud soovitusi säästlikumaks sõiduks. Mõõdetakse keskmist kiirust, keskmist kütusekulu, teekonna läbimise aega.
Hindamismeetodid	Õpilase esimese ja teise sõidu tulemuste võrdlemine. Õpilane võrdleb oma sõidustiili esimesel ja teisel sõidul. Õpetaja võrdleb õpilase esimest ja teist sõitu.
Hindamiskriteeriumid	Õpetaja ja õpilase hinnangud, õpilase sõidumaneeri muutustest, langevad kokku. Õpilases on kujunenud arusaam, et pidevalt gaasi ja pidureid vaheldumisi vajutades kiiremini ei saa. Õpilases on kujunenud arusaam, et ühtlase kiirusega liikudes ja kaugemale ette vaadates, piisavat pikivahet hoides on liigelda ohutum. Õpilane oskab põhjendada, miks säästlik sõiduviis on ohutum ja keskkonnasäästlikum.
Juhendaja roll	Juhendaja saab osaleda sõidutundides ning seejärel harjutada koos õpilasega õpitud.

S 3.4.	Algastme libedasõidu harjutuste sooritamine
Koht õppekavas	Aine kuulub õppekava algastme koolituse sõiduõppe 3. moodulisse.
Moodul 3 maht	Vähemalt 6 kohustuslikku sõidutundi. Kohustuslike sõidutundide jaotus mooduli raames määratakse juhi õppekavas. Vajadusel sõidutundide kogumaht määratakse sõiduõppe individuaalses õppekavas.

Kohustuslike sõidutundide arv	Vähemalt 1 sõidutund.
Aine läbimise eeltingimused	Läbitud kõik sõiduõppe 1. ja 2. mooduli sõidutunnid. Sõiduõpe viiakse läbi pärast teemat T 3.5 „Peatamistekonna pikkust mõjutavad tegurid ja riskide ennetamine“ läbimist.
Aine lühikirjeldus	Oludele vastava sõidukiiruse ja ohutu piki- ja külgvahe valikuks peab õpilane teadma, kui kiiresti on ta võimeline sõidukit peatama. Sõidutunnis harjutatakse äkkpidurdamist (erinevatel sõidukiirustel) erinevates teoludes ning kurvis sõitmist. Harjutused viiakse läbi libedasõidu õppeväljakul või muuks liikluseks suletud alal, mis vastab libedasõidu õppeväljakule kehtestatud nõuetele.
Aine üldeesmärgid	Luu eeldused äkkpidurdamiseks vajalike oskuste kujunemiseks. Luua eeldused realistlikku arusaama kujunemiseks isiklikest, sõiduki peatamisega seotud tugevatest ja nõrkadest külgedest. Luua eeldused motivatsiooni suurendamiseks juhtida sõidukit oludele vastava sõidukiiruse ja ohutu piki- ja külgvahega. Luua eeldused iseseisvaks toimetulekuks libedates teoludes.
Õpiväljundid	<p>Pärast koolitust õpilane:</p> <ul style="list-style-type: none"> • oskab sooritada äkkpidurduse; • mõistab, et väiksema sõidukiiruse suurendamine või vähendamine mõjutab oluliselt juhi võimalusi sõidukit peatada; • omab realistlikku arusaama isiklikest, sõiduki peatamisega seotud tugevatest ja nõrkadest külgedest; • tajub ja teab oma nõrku külgi, mis on seotud sõiduki peatamisega ning oskab oma käitumises nendega arvestada; • omab suuremat motivatsiooni sõita oludele vastava sõidukiirusega ning ohutu piki- ja külgvahega.
Iseseisva töö sisu	Tutvuda E-koolis teemakohaste materjalidega.
Õppimise korralduslikud alused	<p>Aine jaguneb järgmisteks alateemadeks:</p> <ol style="list-style-type: none"> 3) Sõidu planeerimine asulas tiheda liikluse tingimustes enne suuremaid ristmikke. 4) Sõidu planeerimine asulas ja asulast väljas suunavate liiklusmärkide jai positsioneerimisseadmete järgi.

Tegevused ja meetodid õpiväljundite saavutamiseks	Õpilases kujundatakse vajadust püüda kaugemele ette vaadata ja aru saada oma järgmistest tegevustest liikluses. Kujundatakse oskust õigeaegselt ja ohutult valida asukohta pärisunavööndis, silmas pidades eesolevaid manöövreid. Õpetatakse positsioneerimisseadmete kasutamist sõidu planeerimisel.
Hindamismeetodid	Õpilase enesehinnang. Õpetaja hinnang õpilase õigeaegsete tähelepanekute ja asukohamuutuste suhtes liikluses. Õpetaja hinnang õpilase sõidu ohutusele.
Hindamiskriteeriumid	Õpetaja ja õpilase hinnangud õpilase oskustest sõidu planeerimisel lähtudes liikluskorraldusest ja kasutades positsioneerimisseadmeid, langevad kokku.

2. JUHI ESMAÕPPE PIMEDA AJA KOOLITUSE AINEKAARDID

2.1. Teooriaõpe

PT	Pimeda ajal sõiduki juhtimine
Koht õppekavas	Aine kuulub õppekava teooriaõppe pimeda ajal sõiduki juhtimise koolitusse.
Koolituse maht	Vähemalt 1 kohustuslik tund (praktikum).
Aine läbimise eeltingimused	Läbitud teooriaõppe 1. mooduli õppeained
Aine lühikirjeldus	Pimeda ajal sõites tuleb osata valida sõidukiirus, mis võimaldab sõiduki peatada nähtavuse piires. Omandatakse tulede kasutamise seotud reeglid. Näidatakse nähtavust erinevate tuledega vastutuleva sõidukiga kohtudes, eesolevale sõidukile järele jõudes ja/või mööda sõites; millised on juhi võimalused erineva sõidukiiruse puhul ohu märkamisel tegutseda; kuidas muuta teel seisev sõiduk ja sõiduki ümber toimetavad inimesed teistele liiklejatele nähtavaks. Õpe läbitakse nõuetele vastaval simulaatoril.
Aine üldeesmärgid	Lua eeldused tulede õigeks kasutamiseks vajalike teadmiste kujunemiseks ja mõistmaks pimeda ajal sõitmisega seonduvaid ohte ning kuidas juht saab neid ohte oma käitumisega vältida.
Õpiväljundid	Pärast koolitust õpilane: <ul style="list-style-type: none"> teab kuidas tulesid nähtavuse parandamiseks õigesti kasutada vastutuleva sõidukiga kohtudes, eesolevale sõidukile järele jõudes ja/või mööda sõites, peatudes ja parkides ning hädapeatuse korral;

	<ul style="list-style-type: none"> • mõistab, et pimedal ajal on nähtavus palju halvem kui valgel ajal vaatamata tulede õigele kasutamisele ning teab, et seda puudujääki saab kompenseerida sõidukiiruse vähendamisega; • omab suuremat motivatsiooni sõita oludele vastava sõidukiirusega ning õige piki- ja külgvahega; • saab aru pimedal ajal esinevatest, eriti kergliiklust puudutavatest, ohtudest.
<p>Õppimise korralduslikud alused, tegevused ja meetodid õpiväljundite saavutamiseks</p>	<p>Teema käsitlemist alustatakse eesmärkide püstitamise ja õpiväljundite tutvustamisega, seejärel järgneb loeng (PowerPoint), mida toetavad erinevad videofilmid, arutelud ja rühmatööd. Tunni lõpus tagasiside.</p>
<p>Selleks, et saavutada õpiväljundid, peab õpilane teadma, mõistma oskama:</p>	<p>Teab:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. millised riskiolukorrad tekivad sõidul pimedal ajal; 2. liiklusseaduse nõudeid tulede kasutamise kohta; 3. tee nägemise ja nähtavusega seotud asjaolusid; 4. kuidas vältida teiste juhtide pimestamist; 5. milline seos on auto sõidukiirusel ja nähtavusulatusel tuledega sõidul; 6. kuidas tegutseda vastusõitva sõiduki korral; 7. milline on juhi õige tegevus hädapeatuse korral; 8. kuidas tagada autost väljuvate või autosse sisenevate inimeste ohutust; 9. milline on inimese silma valgustugevuse muutustega kohanemise võime; 10. milline on jalakäijate ja jalgratturite nähtavus valgustamata teel; 11. millest sõltub ohutu sõidukiirus pimedal ajal sõites ja oskama neid teadmisi pimedal ajal õigesti kasutada. 12. kuidas peavad juhid ajastama tulede ümberlülitust; 13. millest tekib pimestamise oht; 14. kuhu peab olema suunatud juhi pilk; 15. kuidas valida sobivat sõidukiirust;

	<p>16. milline on õige tegevus möödasõidu korral;</p> <p>Oskab:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. kasutada õigesti sõidutulesid; 2. kasutada õigesti seisu ja ääretulesid; 3. kasutada õigesti ohutulesid ja ohukolmnurka; 4. kasutada õigesti helkurvesti; 5. oskab tagada ohutust pimedajal.
Hindamismeetodid ja -kriteeriumid	Hindamine toimub töö käigus ja vastavalt õpilase omandatud teadmiste ja kogemuste kasutamisel liikluses ja antud teema õpiväljundite saavutamisel.
Iseseisva töö sisu	Tutvuda E-koolis teemakohaste materjalidega.
Kohustuslik kirjandus	Lugeda E-koolis teemakohaseid materjale.
Teooriakursuse lõpetamine	Pärast kolme mooduli kõikide ainete läbimist peab õpilane sooritama teooriatesti, mis sisaldab erinevaid küsimusi, mis puudutavad kõiki aineid. Edukalt testi läbimisel loetakse teooriakursus lõppenuks.

2.2. Sõiduõpe

PS	Pimeda ajal sõiduki juhtimine
Koht õppekavas	Aine kuulub õppekava sõiduõppe pimeda ajal sõiduki juhtimise koolitusse.
Koolituse maht	Vähemalt 1 kohustuslik sõidutund.
Kohustuslike sõidutundide arv	Vähemalt 1 sõidutund.
Aine läbimise eeltingimused	Läbitud sõiduõppe 2. mooduli õppeained.
Aine lühikirjeldus	Harjutatakse teooriaõppes (praktikumis) "Pimeda ajal sõiduki juhtimine" õpitut tavalikliklusega teel – tulede õiget kasutamist möödasõidul ja vastastikusel kohtumisel ning peatumisel, oludele vastava sõidukiiruse valikut, tähelepanu suunamist jms. Sõiduõpe läbitakse ka nõuetele vastaval simulaatoril.

Aine üldesmärgid	Luu eeldused pimedal ajal sõiduki juhtimiseks vajalike oskuste kujunemiseks ja pimedal ajal sõiduki juhtimisega seotud ohtude mõistmiseks. Luua eeldused realistliku arusaama kujunemiseks isiklikest, pimedal ajal sõiduki juhtimisega seotud tugevatest ja nõrkadest külgedest. Luua eeldused motivatsiooni suurendamiseks juhtida sõidukit pimedal ajal oludele vastava sõidukiiruse ja ohutu piki- ja külgsuuna ning kasutada õigesti tulesid.
Õpiväljundid	Pärast koolitust õpilane: <ul style="list-style-type: none"> • oskab tulede õige kasutamisega parandada juhi nähtavust ja oma sõiduki teistele paremini märgatavaks teha; • mõistab oludele vastava sõidukiiruse valiku vajadust; • teab pimedal ajal sõiduki juhtimisega seotud ohte; • oskab oma käitumisega vähendada pimedal ajal sõiduki juhtimisega seotud riske; • tajub ja teab oma nõrku külgi, mis on seotud sõiduki juhtimisega pimedal ajal ning oskab oma käitumises nendega arvestada.
Iseseisva töö sisu	Tutvuda E-koolis teemakohaste materjalidega.
Hindamismeetodid	Õpilase enesehinnang oma kiiruse valikule lähtudes silma eraldusvõimest pimealades. Õpetaja hinnang õpilase arusaamadele ohtudest pimedas sõidul. Õpetaja hinnang õpilase tulede kasutamise tehnikale sõitmisel pimedal ajal.
Sõiduõppe lõpetamine	Kolmes sõiduõppe moodulis omandatud oskusi kontrollib mõni teine autokooli sõiduõpetaja. Oskuste hindamisel võetakse aluseks riiklikul sõidueksamil olevad nõuded. Sõit kestab 45 minutit ja esinevad vead protokollitakse. Sõiduõppe on lõppenud, kui kontrollsõit loetakse sooritatuks.

3. LÕPPASTME KOOLITUSE AINEKAARDID

3.1. Teooriaõpe

LT 1	Keskkonda säästev, ohutu ja teisi liiklejaid arvestav mõtteviis. Käitumine libedates teeludes.
Koht õppekavas	Aine kuulub õppekava lõppastme koolituse teooriaõppesse.
Lõppastme koolituse teooriaõppe maht	Vähemalt 4 kohustuslikku tundi.
Aine maht	Vähemalt 3 tundi.
Aine läbimise	Aine kuulub õppekava lõppastme koolituse teooriaõppesse.

eeltingimused	
Aine lühikirjeldus	Aine raames arutletakse kuidas liiklusõnnetuse peamistest põhjustest tingitud õnnetusi ära hoida. Liiklusõnnetuste peamisteks põhjusteks, mis on otseseks ohuks liiklusohutusele, on lubatud sõidukiiruse ületamine, joobes juhtimine, riskeeriv sõidustiil, turvavarustuse mittekasutamine ja agressiivsus liikluses. Lisaks avaldavad mõju juhile ja on liiklusõnnetuste põhjusteks juhi isiksuseomadused, elustiil, motivatsioon ja seadusekuulekus. Samuti on olulisteks teguriteks eakohane riskikäitumine ja vähene juhtimiskogemus (alla 24 a juhid).
Aine üldeesmärgid	Luu õpikeskkond, kus kujuneb või süveneb arusaam säästliku, ohutu ja teiste liiklejatega arvestava sõiduviisi eelistest. Luuakse eeldused enda isikuga seotud liikluskäitumist mõjutavatest riskidest teadlikuks saamisele ja oskuste kujunemisele nendega oma käitumises arvestada.
Õpiväljundid	Pärast koolitust õpilane: <ul style="list-style-type: none"> • teab ohte suurendavaid tegureid liikluses; • mõistab säästliku, ohutu ja teisi liiklejaid arvestava sõiduviisi eeliseid; • teab, millest sõltub tee ja ratta vaheline haardumine; • tajub ja teab enda isikuga seotud liikluskäitumist mõjutavaid nõrku külgi, ning oskab oma käitumises nendega arvestada; • on rohkem motiveeritud sõitma säästlikult, ohutult ja teiste liiklejatega arvestavalt.
Õppimise korralduslikud alused, tegevused ja meetodid õpiväljundite saavutamiseks	Loengu vormis (PowerPoint) antakse ülevaade juhiloa saamise tingimustest ja korrast, juhikoolituse eesmärkidest ja juhi õppekavast, õppetöö korraldusest ja õppetööd reguleerivatest dokumentidest. Püstitatakse õpilastele iseseisvad ülesanded. Arutelu käigus seatakse koolitusele ühised eesmärgid.
Iseseisva töö sisu	Tutvuda järgnevate õigusaktidega: Mootorsõidukijuhi ettevalmistamise tingimused ja kord ning mootorsõidukijuhi ettevalmistamise õppekavad (https://www.riigiteataja.ee/akt/128062011039) Mootorsõidukijuhi eksamineerimise, talle juhtimisõiguse andmise kord ja juhiloa vormid ning nõuded eksamisõidukitele (https://www.riigiteataja.ee/akt/128062011018) Tutvuda E-koolis teemakohaste materjalidega.
Kohustuslik kirjandus	Vaata iseseisva töö sisu. Lugeda E-koolis teemakohaseid materjale.

LT 2	Libedasõidu riskivältimise praktikum
Koht õppekavas	Aine kuulub õppekava lõppastme koolituse teooriaõppesse.
Lõppastme koolituse teooriaõppe maht	Vähemalt 4 kohustuslikku tundi.
Aine maht	Vähemalt 1 tundi.
Aine läbimise	Aine kuulub õppekava lõppastme koolituse teooriaõppesse.

eeltingimused	
Aine lühikirjeldus	<p>Et juht oleks võimeline valima oludele vastava sõidukiiruse ja teaks kui palju tuleb sõites enda ümber ruumi hoida, peab teadma millised on juhi võimalused äkkolukorras käituda (sõiduk seisma jätta, takistusest ümber põigata, juhitavus taastada). Praktikum käigus näitlikustatakse, et juhi võimalused äkkolukorras tegutseda sõltuvad sõiduki sõidukiirusest ja tehnilisest seisundist, juhi oskusest pidurdada, reageerimiskiirusest, teeloludest jms. Praktikum viiakse läbi selleks kohandatud simulaatoril ja õppeklassis, mis on sisustatud erinevate liiklusolukordi simuleerivate vahenditega. Praktikum viiakse läbi soovitatavalt rühmaõppena. Rühma maksimumsuurus on 12 õpilast.</p> <p>Praktikumi käigus analüüsitakse peatamisteedkonna sõltuvust sõidukiirusest, juhi oskustest, sõiduki iseärasustest, pidurdamise viisist, teekatteiseärasustest jms ning mida tuleb arvestada oludele vastava sõidukiiruse valikul. Lisaks analüüsitakse kui suurt piki- ja külgvahet tuleb hoida ohutuse tagamiseks.</p>
Aine üldeesmärgid	<p>Luua eeldused arusaamise kujunemiseks, et lihtsam juhtida ohutult ja teiste liiklejatega arvestavalt kui võtta midagi ette äkkolukorras ohutuse taastamiseks, sest juhi võimalused tegutseda äkkolukorras on vähesed. Näidata, et blokeeritud rattaga sõiduk ei ole juhitav ning peatamisteedkonna pikkus sõltub sõidukiirusest ja teekatte iseärasustest. Lisaks näidatakse, et sõidukit ei saa hetkega seisma jätta ja seepärast tuleb sõites enda ümber hoida piisavalt ruumi, sest kui ruumi on vähe, siis tuleb vähendada kiirust.</p>
Õpiväljundid	<p>Pärast koolitust õpilane:</p> <ul style="list-style-type: none"> • teab, kui palju kulub aega ja ruumi, et sõiduk peatada; • mõistab, et väiksemgi sõidukiiruse suurendamine või vähendamine mõjutab oluliselt juhi võimalusi sõiduk peatada; • mõistab, et libedal teel on pidurdusteedkond palju pikem kui kuival asfaldil; • mõistab, et sõltuvalt ilmaoludest ja teekatete erinevusest on pidurdusteedkonna pikkus erinev; • omab suuremat motivatsiooni sõita oludele vastava sõidukiirusega ning õige piki- ja külgvahega.
Õppimise korralduslikud alused, tegevused ja meetodid õpiväljundite saavutamiseks	<p>Loengu vormis (PowerPoint) antakse ülevaade juhiloa saamise tingimustest ja korrast, juhikoolituse eesmärkidest ja juhi õppekavast, õppetöö korraldusest ja õppetööd reguleerivatest dokumentidest. Püstitatakse õpilastele iseseisvad ülesanded. Arutelu käigus seatakse koolitusele ühised eesmärgid.</p>
Iseseisva töö sisu	<p>Tutvuda järgnevate õigusaktidega:</p> <p>Mootorsõidukijuhi ettevalmistamise tingimused ja kord ning mootorsõidukijuhi ettevalmistamise õppekavad (https://www.riigiteataja.ee/akt/128062011039)</p> <p>Mootorsõidukijuhi eksamineerimise, talle juhtimisõiguse andmise kord ja juhiloa vormid ning nõuded eksamisõidukitele (https://www.riigiteataja.ee/akt/128062011018)</p> <p>Tutvuda E-koolis teemakohaste materjalidega.</p>

Kohustuslik kirjandus	Vaata iseseisva töö sisu. Lugeda E-koolis teemakohaseid materjale.
-----------------------	--

3.2. Sõiduõpe

LS 1	Keskkonda säästva, riske vältiva ja teisi liiklejaid arvestava sõiduviisi süvendamine
Koht õppekavas	Aine kuulub õppekava lõppastme koolituse sõiduõppesse.
Lõppastme koolituse sõiduõppe maht	Vähemalt 2 sõidutundi.
Kohustuslike sõidutundide arv	Vähemalt 1 sõidutund.
Aine läbimise eeltingimused	Läbitud lõppastme koolituse teooriaõppe õppeaine „Säästliku ja keskkonnasõbraliku ning teisi liiklejaid arvestava sõiduviisi süvendamine. Käitumine libedates teeoludes“ teema „Säästliku ja keskkonnasõbraliku ning teisi liiklejaid arvestava sõiduviisi süvendamine“ või teema „Käitumine libedates teeoludes“.
Aine lühikirjeldus	Õpilane ja õpetaja otsivad koostöös võimalusi süvendada keskkonda säästvat, riske vältivat ja teisi liiklejaid arvestavat sõiduviisi. Aine koosneb sõidu hindamise, tagasiside ning keskkonda säästva, riskevältiva ja teisi liiklejaid arvestava sõiduviisi süvendamise etapist. Sõiduõppes mõeldakse keskmist kütuse kulu, sõiduks kulunud aega ja keskmist kiirust. Kui õpilasel on võimalus ja soov, siis sõidutund viiakse läbi õpilase sõidukiga ja oma vastutusel. Kui õpilase sõidukil ei ole seadmeid, mille abil mõõta keskmist kütuse kulu, sõiduks kulunud aega ja keskmist kiirust, viiakse sõidutund läbi autokooli õppesõidukiga.
Aine üldeesmärgid	Lua eeldused keskkonda säästva, riske vältiva ja teisi liiklejaid arvestava sõiduviisi süvenemiseks ja realistlikku arusaamise kujunemiseks isiklikest, sõiduki juhtimisega seotud käitumisharjumustest.
Õpiväljundid	Pärast koolitust õpilane: <ul style="list-style-type: none"> • omab realistlikku arusaama isiklikest, sõiduki juhtimisega seotud käitumisharjumustest; • on rohkem motiveeritud sõitma keskkonda säästvalt, riske vältivalt ja teisi liiklejaid arvestavalt.
Iseseisva töö sisu	Lugeda E-koolis teemakohaseid materjale.

LS 2	Libedasõidu riskivältimise harjutuste sooritamine
Koht õppekavas	Aine kuulub õppekava lõppastme koolituse sõiduõppesse.
Lõppastme koolituse sõiduõppe maht	Vähemalt 2 sõidutundi. Vajadusel määratakse sõidutundide kogumaht sõiduõppe individuaalses õppekavas.
Kohustuslike	Vähemalt 1 sõidutund.

sõidutundide arv	
Aine läbimise eeltingimused	Läbitud lõppastme koolituse teooriaõpe „Säästliku ja keskkonnasõbraliku ning teisi liiklejaid arvestava sõiduviisi süvendamine. Käitumine libedates teeoludes“ ja libedasõidu riskivältimise praktikum.
Aine lühikirjeldus	Sõidutunnid viiakse läbi libedasõidu õppeväljakul vahetult peale lõppastme koolituse teooriaõppe „ Libedasõidu riskivältimise praktikum “ läbimist. Sõidutunnis analüüsitakse peatamisteede sõltuvust sõidukiirusest, juhi oskustest, sõiduki iseärasustest, pidurdamise viisist, teekatte iseärasustest jms. Ühtlasi asjaolusid, mida tuleb arvestada oludele vastava sõidukiiruse valikul ning kui suurt piki- ja külgvahet tuleb hoida. Sõidutunnis harjutatakse äkkpidurdamist, kurvis sõitmist ja seal pidurdamist ning takistusest ümberpõikamist pidurdamisega ja pidurdamiseta.
Aine üldeesmärgid	Luu eeldused oma võimete/oskuste ja toimetuleku võimaluste hindamiseks äkkolukorras käitumiseks ning mõistmaks, et juhi võimalused äkkolukorras midagi ette võtta ohutuse taastamiseks on piiratud. Lisaks luua eeldused motivatsiooni suurenemiseks juhtida sõidukit keskkonda säästvalt, riske vältivalt ja teisi liiklejaid arvestavalt.
Õpiväljundid	Pärast koolitust õpilane: <ul style="list-style-type: none"> • omab realistlikku arusaama isiklikest, äkkolukorras toimetulekuks vajalikest oskustest ja võimalustest; • oskab äkkpidurdamist; • teab ja oskab, kuidas kasutada takistusest ümberpõikamiseks vajalikke tehnikaid; • oskab valida vastavalt tee olukorrale ja -trajektoorile erinevaid pidurdamistehnikaid ja mõistab sõiduki juhitavust pidurdusprotsessi vältel; • mõistab, et juhi võimalused äkkolukorras midagi ette võtta ohutuse taastamiseks on piiratud; • on rohkem motiveeritud sõitma keskkonda säästvalt, riske
Iseseisva töö sisu	Lugeda E-koolis teemakohaseid materjale.